

Sivistys – Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Toiminnassa ja taloudessa tapahtuneet olennaiset muutokset

Kulttuuri-, opisto- ja kirjastopalvelut

Kulttuurin palvelualueen organisaatorakennetta muutettiin 1.3.2024 alkaen. Kirjastopalvelut ja kansalaisopisto muodostivat uuden toiminnallisen kokonaisuuden, joka nimettiin kulttuuri-, opisto- ja kirjastopalveluiksi. Kulttuuripalvelut-yksikkö integroitiin tähän palvelukokonaisuuteen ja kokonaisuuden johtaminen liitettiin kirjastotoimenjohtajan tehtäviin. Kirjastotoimenjohtajan virkanimike muutettiin myöhemmin kulttuuri-, opisto- ja kirjastopalvelujen johtajaksi. Kulttuurin palvelualueen organisaatorakenteen muutoksen takia kulttuuripäällikön virka lakkautettiin ja kulttuuripäällikön työsuhde kulttuuripalveluissa päättyi 21.6.2024.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelujen merkittävin kulttuurin kehittämisen tehtävä oli edistää Kulttuurin kasvuohjelmaa. Ohjelma asemoi kulttuurin Jyväskylän kaupungin veto- ja pitovoiman keskeiseksi menestystekijäksi seuraavien vuosikymmenten aikana. Kasvuohjelmaa rahoitti AVI:n projektirahoitus, jonka mahdollistamana palkattiin hankekoordinaattori kartoittamaan hankkeelle jatkuvuutta jatkorahoitusten muodossa. Kansallinen yhteistyöhanke KUDOS - kulttuurin digitalisaation osaamiskeskus -projekti päättyi vuoden lopussa. Projekti oli Oulun, Jyväskylän, Kuopion ja Lahden kaupunkien yhteiskehittämisen toimintamalli, jonka tavoitteena oli kasvattaa kuntien kulttuuritoiminnan digikyvykkyyttä.

Jyväskylän kaupungille tuli vuoden 2024 alusta uusi sähköinen avustusjärjestelmä ja se otettiin käyttöön myös kulttuurin ja kansalaistoiminnan avustusten hakuprosesseissa. Järjestelmänvaihdoksessa huomioitiin erityisesti käyttäjäystävällisyys ja selkeys hakijan näkökulmasta. Kulttuuri- ja kansalaistoiminnan avustuksiin ja sopimuksiin kohdistuneiden talouden sopeutustoimien vuoksi määrärahaa leikattiin kokonaisuudessaan noin 20 %. Tämä johti lähes kaikkien kumppanuussopimusten uudelleen tarkasteluun ja yhden kumppanuussopimuksen irtisanomiseen.

Lastenkulttuuripalveluiden osalta Jyväskylän koordinoiman kymmenen kunnan Kulttuuriaitta- verkoston organisaatiomallia uudistettiin vastaamaan opetus- ja kulttuuriministeriön muuttuneita avustuskriteerejä. Uusi malli korostaa Jyväskylän roolia seudullisen lastenkulttuuriyhteistyön koordinoijana.

Osana kirjailija Kirsi Kunnaksen 100-vuotisjuhlaa toteutettiin Runo -olohuone -näyttely yhteistyössä kirjaston ja Jyväskylän kansalaisopiston sanataidekoulun kanssa. Kulttuuripalvelut oli keskeisessä roolissa uuden lastenkirjastoauton suunnittelussa. Lastenkulttuurin investointirahalla toteutettiin yhteistyössä kaupunkirakennepalveluiden kanssa Mäki-Matin perhepuistoon uusi LystiMökki, jota käytetään jatkossa lastenkulttuuritapahtumissa. Kaupunkirakennepalveluiden kanssa aloitettiin ylisukupolvinen yhteistyöhanke, jossa kulttuuriperintö- ja luontokohteiden kunnostamisessa hyödynnetään taiteen keinoja. Kulttuurineuvola- yhteistyössä hyvinvointialueen neuvoloissa otettiin käyttöön Kulttuuria kotona alle 1-vuotiaan kanssa -esite, joka toteutettiin terveydenhoitajaopiskelijoiden kehittämistehtävän osana. Taidetestaajat-koordinaattori siirtyi kulttuuripalveluista Suomen lastenkulttuurikeskusten liiton työntekijäksi.

Lasten Lystin lisäksi kesäkuussa järjestettiin toisen kerran koko perheen monitaiteinen LystiKylä-festivaali ja kolmannen kerran nuorten itse ideoima TaidFest.

Ikääntyneiden kulttuuripalveluissa Taideapteekille asetetun tulotavoitteen vuoksi maksullisia tapahtumia järjestettiin huomattavasti enemmän kuin edellisinä vuosina. Maksuttomat ja saavutettavat tapahtumat pysyivät myös kiinteästi osana ohjelmistoa. Ikääntyneille suunnattujen tapahtumien

lisäksi Taideapteekki oli mukana monissa ikäkaaritapahtumissa ja jalkautui urheilun suur tapahtumiin kohtaamaan uusia yleisöjä ja tuomaan kulttuuria esiin. Taideapteekin painetun esitteen suosio kasvoi entisestään.

Vanhustenviikolla järjestettävä Seniorimessut oli ensimmäistä kertaa kaksiosainen, koska teatteritalo oli peruskorjauksen vuoksi pois käytöstä. Vapaapäsyiset messut järjestettiin kaupunginkirjaston tiloissa ja juhlaohjelma toteutettiin maksullisena Jyväskylän yliopiston päärakennuksen juhlasalissa. Tapahtuma keräsi kokonaisuudessaan ennätysmäärän kävijöitä.

Oppilaitosyhteistyötä kehitettiin muun muassa Gradian ja Humakin kanssa. Opiskelijat olivat mukana niin tapahtumatuotannossa kuin esiintyvinä taitelijoina. Yhteistyössä Keski-Suomen hyvinvointialueen kanssa tapahtumia ja toimintoja ikääntyneiden palveluihin järjestettiin eri puolilla Jyväskylää. Valtakunnallinen yhteistyö AILI-verkostokuntien kanssa jatkui säännöllisten etätapaamisten myötä.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2024	Muutos 2023 - 2024 €/kpl	%
Tunnusluvut						
Lasten, nuorten ja perheiden kulttuuripalvelut						
Tapahtumien, työpajojen ja muiden toimintojen lukumäärä	808	822	807	1 130	-15	-1,8 %
Osallistujien lukumäärä	24 201	33 754	33 713	28 000	-41	-0,1 %
Ikäihmisten kulttuuripalvelut						
Tapahtumien, työpajojen ja muiden toimintojen lukumäärä	223	208	116	100	-92	-44,2 %
Osallistujien lukumäärä	4 723	6 806	5 174	4 500	-1 632	-24,0 %
Muut tapahtumat						
Tapahtumien lukumäärä	43	34	22	30	-12	-35,3 %
Osallistujien lukumäärä	21 215	13 272	10 680	10 000	-2 592	-19,5 %
Taiteilijat ja taidekasvattajat						
Lukumäärä	287	269	215	300	-54	-20,1 %

Jyväskylän kansalaisopisto

Kansalaisopistossa annettiin vuonna 2024 koulutusta yhteensä 41371 tuntia, josta taiteen perusopetusta oli 9512 tuntia ja maahanmuuttajille suunnattua 100 % valtionosuudella järjestettävää suomen kielen lukutaitokoulutusta 963 tuntia.

Kansalaisopiston suunnitteli ja opettajan (kielet, sukututkimus, historia, talous, ruoka ja hygieniaosaaminen) virka lakkautettiin 31.1.2024. Tointa jatkettiin kevätlukukauden ajan sijaisjärjestelyin ja 1.8.2024 perustettiin koulutussuunnittelijan toimi kyseisten tehtävien hoitamista varten (pois lukien ruoka ja hygieniaosaaminen). Lisäksi yksi kansalaisopiston opistos sihteeri siirtyi 1.10.2024 alkaen henkilöstöpalveluihin.

Lakkautetun käsityöneuvonnan koneita ja laitteita sijoitettiin kansalaisopiston eri opetuspisteisiin korvaamaan vanhentunutta laitekantaa ja käsityöneuvonnan materiaalivarasto myytiin kevään 2024 aikana.

Kansalaisopisto koordinoi 30.6.2024 päättyneitä Opetushallituksen rahoittamaa ”Osaamisperusteisuutta yksilöllisesti ja yhteisöllisesti vst:n oppimispolkuihin” -hanketta. Hankkeen painopisteinä olivat opintotarjonnan osaamistavoitteellistamisen käynnistäminen, osaamisperusteisuuden liittyvän tietotaidon vahvistaminen, arviointiosaaminen, uraohjaus sekä pedagoginen johtaminen. Tavoitteena oli ollut tukea Keski-Suomen vapaan sivistystyön oppilaitosten osaamisperusteista koulutussuunnitelua, joka tuo lisää jalansijaa koko vapaalle sivistystyölle.

Sosiaali-, työllisyys- ja terveystalvemuasiakkaille tarkoitettujen, vielä voimassa olleiden Kipinä-etuuk-sien vastaanottoa on jatkettu kansalaisopistossa vuonna 2024. Myös OPH:n opintotietoliavustuk-sella tuettiin tiettyjen kohderyhmien opiskelua maksuallennuksin tai maksuttomin kurssein.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2024	Muutos 2023 - 2024	
					€/kpl	%
Tunnusluvut						
Kansalaisopisto						
Opetustuntien lukumäärä (ei sis. tilauskoul./hankkeita),	35 621	37 789	38 209	38 900	420	1,1 %
josta taiteen perusopetuksen opetustunteja	6 405	6 511	6 479	6 300	-32	-0,5 %
Kurssilaisten määrä (ei sis. tilauskoul./hankkeita),	17 043	21 634	21 869	21 500	235	1,1 %
josta taiteen perusopetuksen kurssilaisia	1 477	1 546	1 556	1 550	10	0,6 %
Kurssien lukumäärä (ei sis. tilauskoul./hankkeita)	1 626	1 789	1 764	1 500	-25	-1,4 %
Maksuttomat yleisötilaisuudet (tuntia)	32	24	28	45	4	16,7 %
Tilaukoulutuksen opetustuntien lukumäärä	205	111	69	120	-42	-37,8 %
Toimipisteiden lukumäärä	117	104	100	104	-4	-3,8 %
Kuvataidekoulu, laaja oppimäärä (ei sisällä hankkeita)						
Opetustuntien lukumäärä	3 101	3 035	3 019	3 000	-16	-0,5 %
Kuvataiteen oppilaiden lukumäärä	300	318	322	290	4	1,3 %
Arkkitehtuurin oppilaiden lukumäärä	44	47	35	40	-12	-25,5 %
Käsityöneuvonta						
Asiakkaiden lukumäärä (päivämaksun maksaneet)	1 085	1 751	-	-	-1 751	-100,0 %
Toimipisteiden lukumäärä	1	1	-	-	-1	-100,0 %
Mittarit						
Kansalaisopisto: nettomenot e / opetustunti	71,8	60,5	57,5	75,0	-3	-5,0 %
Kansalaisopisto: nettomenot e / kurssilainen	150,0	105,6	100,5	135,0	-5	-4,8 %
Kuvataidekoulu, laaja: nettomenot e / oppilas	1 243,7	1 002,8	999,1	1 130,0	-4	-0,4 %
Kuvataidekoulu, laaja: nettomenot e / opetustunti	120,3	120,6	106,6	128,0	-14	-11,6 %
Käsityöneuvonta: nettomenot e / asiakas	53,4	28,4	-	-	-28	-100,0 %

Kirjastot

Kirjastojen käyttö jatkoi edelleen kasvua. Kokonaislainaus ylitti 2,7 miljoonan lainan. Erityisesti kas-voi käyntikertojen määrä. Kirjastoissa asioi 1,4 miljoonaa kävijää, kasvua oli 18 %. Jo edellisenä vuonna 2023 kävijämäärät kasvoivat neljänneksellä. Verkkokäyntien määrä ylitti 1,2 miljoonan kä-vijän rajan. Kävijämäärien osalta toiminnalliset tavoitteet täyttyivät.

Runsas puolet kirjastojen kaikista aukiolotunneista on omatoimisia aukiolotunteja. Kirjastot olivat vuonna 2024 avoinna 47.381 aukiolotuntia, joista omatoimisia 26.745.

Keski-kirjastot liittyivät valtakunnalliseen e-kirjastoon, joka avautui kaupunkilaisten käyttöön huhti-kuussa. E-kirjasto on kuntien yhteinen palvelu, josta voi lainata e-kirjoja, äänikirjoja ja digilehtiä. Pal-velun tuottaa Kansalliskirjasto yhteistyössä yleisten kirjastojen kanssa. E-kirjaston lisäksi Keski-kir-jastoille jää käyttöön omia e-aineistoja. Näitä ovat keväällä käyttöön otettu elokuvien suoratoistopal-velu Cineast, kansainvälisten aikakausi- ja sanomalehtien palvelu PressReader ja kirjastoissa luet-tavien sanomalehtien palvelu ePress. E-aineistoja käytettiin kaikkiaan 341.000 kertaa.

Kirjastoautopalveluissa siirryttiin kolmen kirjastoauton mallista kahden kirjastoauton malliin, kun uusi kirjastoauto aloitti liikennöinnin elokuussa. Samalla reitti-aitaulut uusittiin ja kaksi vanhaa kirjasto- autoa myytiin. Jyväskylä on aina ollut tunnettu laadukkaasta kirjastoauto toiminnan kehittämisestään: uusi auto on kymmenes nykyisen Jyväskylän kaupungin alueella liikennöivä kirjastoauto ja kaupun- gissa ovat kirjastoautot liikennöineet jo 51 vuoden ajan. Vakituisten päiväkodit, koulut ja asuinalueet kattavien reittien lisäksi uutta autoa tullaan hyödyntämään paljon tilaisuuksissa. Värikkään

kuvituksen lisäksi autossa on äänentoistolaitteisto, ulkokatos, karaoke- ja elokuvaalaitteisto sekä valaistuskoordinaattori Elisa Hillgenin yhdessä kuvittaja Ina Majaniemen kanssa suunnittelemaa valotaidetta.

Kirjastopalveluissa edistettiin lukemista ja digiosaamista sekä tarjottiin kulttuurisisältöjä monilla tapahtumilla ja työmuodoilla. Suurimmat yhteistyössä tehdyt tilaisuudet olivat Seniorimessut, Meidän Jyväskylä -tapahtuma sekä Vapaaehtoisuuskokoukset. Kulttuurilava on Jyväskylän kulttuuritoimijoiden yhteinen esittäytymispaikka, jossa kohdataan monenlaisia paikallista toimijaa ja kulttuurin tekijää. Kulttuurilava järjestettiin 35 kertaa. Lisäksi järjestettiin kirjallisuuteen liittyviä tilaisuuksia, lukupiirejä, satutuokioita ja lapsiperheille suunnattuja tapahtumia ja näyttelyitä

Monipuolista digitukea ja –neuvontaa kirjasto tarjosi yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa laakisääteisenä palveluna. Datatuturit ovat Gradian tieto- ja viestintäalan opiskelijoita, jotka neuvoivat puhelimeen, tablettiin tai vaikkapa kannettavaan tietokoneeseen liittyvien ongelmien kanssa ilman ajanvarausta. Digineuvojat puolestaan ovat ikääntyvien yliopiston vertaisneuvoja, jotka opastivat ajanvarauksella laitteiden ja sähköisten palveluiden käytössä asiakkaiden tarpeiden mukaan. Lisäksi avoimet ja maksuttomat digitietoiskut järjestettiin Jyväskylän ammattikorkeakoulun ja Jyväskylän Kesäyliopiston kanssa.

Pääkirjaston talousneuvola tuottivat yhteistyössä Jyväskylän kaupunki, Ulosottolaitos, Keski-Suomen oikeusaputoimiston talous- ja velkaneuvonta sekä Jyväskylän seurakunta. Talousneuvolan asiantuntijat olivat kirjastossa tavattavissa kerran kuussa. Asianajajat tarjosivat maksutonta neuvontaa oikeudellisissa asioissa kerran kuussa.

Jyväskylän kaupunginkirjastossa toteutettiin kolme hanketta:

Robotit tulivat kirjastoon - hankkeessa hankerahoilla hankittiin eksoskeletoneja eli päälle puettavia keventimiä. Kirjastologistiikka on kuormittavaa ja tilat usein ahtaita eivätkä mahdollista esim. nostureiden käyttöä. Henkilökunta kuormittuu logistisista töistä ja niistä aiheutuu myös rasitusvammoja ja sairauspoissaoloja. Hanke sai paljon valtakunnallista huomiota, se palkittiin joulukuussa 2024 Tärkeissä töissä -gaalassa yhtenä kunta- ja hyvinvointialueiden innostavimpana kehittämistekonä ja sitä esiteltiin Työsuojelupäivillä 2024. Yhteistyökumppaneina hankkeessa olivat Työterveys Aalto (työfysioterapeutti), Jyväskylän yliopisto ja alan yrityksiä (Meditas ja Exo-Finland. Hankkeen rahoitti OKM/AVI

Kirjastotarjotin-hankkeen tavoitteena oli tasa-arvoistaa ja monipuolistaa kirjastojen kouluille tarjoama sisältöä. Hankkeen tarkoituksena oli edistää lasten lukemista ja lasten lukutaitoa. Hankkeen aikana kouluille tarjottavat sisällöt sovitettiin kirjaston resursseihin ja niihin lisättiin demokratiaa ja aktiivista kansalaisuutta vahvistavia osia. Sisällöt koottiin avoimelle nettisivustolle. Hanke vahvisti kirjaston eri yksiköiden sekä kirjaston ja koulun välistä yhteistyötä, jota tiivistetään tulevaisuudessa kouluihin perustetun kirjastovastaavien verkoston avulla. Hankkeen rahoitti OKM/AVI.

Jyväskylän kaupunginkirjastossa toteutettiin myös Erasmus+-liikkuvuushanke: Kieli ja kulttuuri - Jyväskylän kaupunginkirjasto eurooppalaisuuden ytimessä. Hankkeen tavoitteena oli vahvistaa ja monipuolistaa kirjaston työntekijöiden kielitaitoa ja eurooppalaisen kulttuurin tuntemusta sekä tarjota heille uusia kokemuksia ja tauko rutiineista. Kolmetoista Jyväskylän kaupunginkirjaston eri toimipisteiden työntekijää osallistui Erasmus+- kursseille seitsemässä eri maassa. Osallistujien kielitaito aktivoitui ja vahvistui samalla kuin heidän työmotivaationsa ja ammatillinen itseluottamuksensa kohosi. Hankkeen rahoitti Euroopan Unioni

Osana talouden tasapainotusohjelmaa kaupungissa käytiin loppusyksystä vilkasta keskustelua kirjastoverkosta. Kaupunkilaisille järjestettiin kaksi kuulemistilaisuutta, toinen Lohikosken ja toinen Vesangan alueella. Keskustelujen seurauksena päätettiin laatia kirjastoverkkoselvitys, joka valmistuu loppukeväästä 2025. Edelliset kirjastoverkkoselvitykset on laadittu 2019 ja 2014.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2024	Muutos 2023 - 2024 €/kpl	%
Tunnusluvut						
Lainat	2 582 230	2 629 700	2 714 600	2 500 000	84 900	3,2 %
joista lasten ja nuorten kirjallainoja	1 141 364	1 209 000	1 269 300	1 000 000	60 300	5,0 %
Aukiolotunnit	39 331	47 614	47 381	44 000	-233	-0,5 %
joista omatoimisia aukiolotunteja	18 301	25 034	26 745	23 000	1 711	6,8 %
Kävijät	973 733	1 226 160	1 448 600	1 255 000	222 440	18,1 %
Verkkokäynnit	960 413	1 065 870	1 200 603	1 000 000	134 733	12,6 %
E-aineiston käyttökerrat	317 067	372 922	340 924	300 000	-31 998	-8,6 %
Tapahtumiin ja yleisötilaisuuksiin osallistuneiden määrä	10 045	11 557	15 268	10 000	3 711	32,1 %
Uutuusaineiston hankinta kpl	39 036	34 465	35 882	35 000	1 417	4,1 %
Mittarit						
Bruttomenot e / asukas	63,2	61,9	63,9	65,0	2	3,2 %

Museot

Koko vuoden kävijämäärä Jyväskylän museopalveluiden museoissa oli 153 512. Museoiden kokoelmien digitaalista saavutettavuutta parannetaan vuosittain julkaisemalla aineistoja Finnassa. Yhteensä vuoden aikana julkaistiin 4 397 objektin tiedot. Lisäksi Suomen käsityön museo paransi kansainvälistä näkyvyyttään julkaisemalla kokoelmistaan tietoja Europeana-portaalissa 5 909 objektista.

Alueellinen vastuumuseo (Keski-Suomen museo ja Jyväskylän taidemuseo) toteutti ministeriön hyväksymää rahoituksen pohjana olevaa suunnitelmaa vuosille 2023–2026. Valtakunnallisen vastuumuseon Suomen käsityön museo toteutti suunnitelmaa vuosille 2024–2027.

Museopalveluiden tapahtumatoimintaan vaikutti talouden tasapainottamistoimenpiteet. Museoiden tapahtumia järjestettiin yhteensä 184 kpl. Tavoitetta ei ihan saavutettu. Jyväskylän taidemuseossa järjestettiin tapahtumia 44, Ratamossa 31; yhteensä 75 yksittäistä tilaisuutta. Keski-Suomen museossa/Aalto2-museokeskuksessa yleisötapahtumia järjestettiin yhteensä 30. Suomen käsityön museossa järjestettiin 79 erillistä tapahtumaa.

Jyväskylän taidemuseon näyttelyissä ja tapahtumissa vieraili 38 190 henkilöä (edellisvuonna 52 094). Esillä olivat näyttelyt: Elina Brotherus – Aika, Wilho Sjöström – Syksystä kesään, Annu Vertanen – Huokoinen matriisi, Virrassa – In the Current, Eetu Huhtanen – Divided Into Two Equal Parts, Nykyisyys – In the Current, Anu Tuominen – TAVARATALO ja KEHONA. Tapahtumista eniten kävijöitä tavoittivat Valon kaupunki sekä Jouluisen taidebasaari.

Maksavien asiakkaiden määrä oli 13 509 (edellisvuonna 12 646), joista Museokortti-asiakkaita oli 10 043 (edellisvuonna 8 481). Taidemuseo huomioi palveluissaan erityisesti lapset ja nuoret, mikä näkyi myös Taidetila Ilmiössä, johon toteutettiin Jyväskylän yliopiston eri tiedekuntien kanssa yhteistyössä kaksi pedagogista näyttelyä.

Perjantaikävijöitä oli 8 133, kun heitä oli ollut 12 298 edellisvuonna, jolloin perjantain sisäänpääsy oli kaikille ilmainen. Lukuja on vaikea verrata toisiinsa, koska edellisvuonna oli tehty onnistuneen näyttelyohjelman ja markkinoinnin ansiosta kävijäennätys.

Ilmaiskävijöissä suurimmat ryhmät olivat alle 24-vuotiaat, joita vieraili oppilaitos- ja päiväkotiryhmissä sekä yksittäin, ilmaistapahtumakävijät (mm. avajaispäivät, taidemuseon syntymäpäivä, Valon kaupunki, Jouluisen taidebasaari) sekä muut ilmaiskävijät (mm. kuvataide- ja museoaineiden ja opettajankoulutuslaitosten opiskelijat, kuvataiteilijaliittojen ja kuvataideseurojen jäsenet,

kulttuuriluotsit ja luotsatut ryhmät, kaupungin ja yhdistysten kuntoutustoiminnan ja kotouttamistoiminnan ryhmät).

Grafiikka- ja valokuvakeskus Ratamon kokonaiskävijämäärä oli 7 334 henkilöä). Grafiikan työpajakäyntejä oli vajaa kaksituhatta ja loput näyttelykävijöitä yhteensä 15 näyttelyssä, joista taidemuseo järjesti avoimen haun -periaatteella yhdessä taiteilijoiden kanssa viisi ja loput Luovan valokuvauksen keskus ry.

Vuosi 2024 oli **Aalto2-museokeskuksen** ensimmäinen täysi toimintavuosi. Aalto2-museokeskus yhdistää Keski-Suomen museon ja Alvar Aalto -säätiön ylläpitämän Alvar Aalto-museon näyttely- ja tapahtumatoiminnan saman katon alle. Aalto2 Oy (omistajana Jyväskylän kaupunki 80 % ja Aalto-säätiö 20 %) tuottaa asiakaspalvelun, keskuksen museokaupan, myynnin ja markkinoinnin palvelut. Museokeskuksen ja yhtiön toiminta alkoi toukokuussa 2023. Vuoden 2024 aikana museokeskuksen ja osakeyhtiön yhteistyötä, toimintamallia ja kannattavuutta pyrittiin vakiinnuttamaan.

Aalto2-museokeskus tarjosi vuonna 2024 monipuolisia ja kiinnostavia näyttelyitä sekä tapahtumia, jotka houkuttelivat laajan yleisön niin kotimaisia kuin ulkomaisia kävijöitä. Kokonaisuudessaan museokeskuksessa vieraili vuoden aikana 52 913 kävijää. Kansainvälisten vieraiden osuus kokonaiskävijöistä oli 8 067. Eniten turisteja saapui Saksasta, Japanista, Ranskasta, Ruotsista, Italiasta, Espanjasta ja USA:sta.

Vuoden aikana Aalto2:ssa järjestettiin yhteensä 13 näyttelyä. Kesän päänäyttely The Pool oli yksi vuoden kohokohdista, keräten täysin uusia kohderyhmiä skeitti- ja rap-teemoillaan.

Keski-Suomen museo tuotti Aalto2-museokeskukseen seitsemän vaihtuvaa näyttelyä. Yläkeran Taidehallissa järjestettiin näyttelyt Ulla Virta - Täysillä, Jyväskylän Taiteilijaseuran 74. Vuosinäyttely, Concrete Currents - Arto Saaren valokuvia ja Johanna Pisto & Team. Ensimmäisen kerroksen näyttelytilassa järjestettiin näyttelyt Sydänääniä – Punkin sykettä keskellä Suomea 1977–1992 ja Pääkaupunki - Sämpöjä JKL-räpin historiasta, lisäksi alkuvuonna jatkui vuonna 2023 alkanut Sauna-näyttely. Nivelosan parvella järjestettiin lisäksi Elsin ja Toven matkassa - kirkkoja Teuvalta Taulumäelle.

Keski-Suomen museon viranomaistyön määrä on kasvussa. Koko vuoden aikana Keski-Suomen museo antoi 532 lausuntoa (445 vuonna 2023). Näistä 317 koski metsänkätöilmoituksia.

Keski-Suomen museon pikkumuseoissa ja Museokauppa Sparvinissa kävi vuoden 2024 aikana yhteensä 19 120 asiakasta. Toivolan vanhalla pihalla sijaitsevassa Keski-Suomen museon Käsityöläismuseon Kuparisevän talossa ja Museokauppa Sparvinissa vieraili vuonna 2024 yhteensä 17 551 kävijää. Alkuvuonna Käsityöläismuseo oli suljettu kunnostustöiden vuoksi huhtikuun alkuun saakka, mutta Museokauppa Sparvin palveli tuolloinkin asiakkaita normaalisti. Vilkkaan kesä- ja joulusesongin lisäksi suosittuja tapahtumapäiviä museossa olivat jokavuotiset Yläkaupungin Yö ja Valon kaupunki -tapahtumat.

Heiskan taiteilijakoti oli avoinna kesällä 2024 2.7.–7.8. tiistaisin ja keskiviikkoisin. Kävijöitä oli yhteensä 262. Pienmäen talomuseo Hankasalmella oli avoinna 4.7.–10.8. torstaista lauantaihin, jonka lisäksi Hankasalmen koululaiset ja päiväkotilaiset pääsivät tutustumaan talomuseoon elokuussa. Yhteensä museossa vieraili kesän aikana 401 kävijää.

Suomen käsityön museo ja Suomen kansallispukukeskuksessa perjantapäivien ilmaisuudesta luopuminen vähensi kävijämäärää ennakoitua vähemmän alle 5000 henkilöä. Pelkästään perjantapäivien kävijöiden määrä aleni 50 prosentilla. Näyttelyiden aiheet kiinnostivat yleisöä niin, että heinäkuussa oli edellisiin vuosiin verrattuna ennätysmäärä vierailijoita. Yhteensä kävijöitä oli 10 prosenttia vähemmän edelliseen vuoteen verrattuna (yhteensä 41 449). Maksavien asiakkaiden määrä

lähies tuplaantui. Maksavien kävijöiden ja museokorttilaisten määrä jatkoi kasvuaan. Vuonna 2024 maksavia kävijöitä oli 15 772 (9 898 vuonna 2023), ja heistä Museokorttia käytti 9 905 (6 268 vuonna 2023). Yksittäisiä turisteja vieraili museossa 1 761 (2 057 vuonna 2023).

Museossa kävijävirta pysyi tasaisena koko vuoden, mutta kesällä selvästi jälleen vilkastui. Heinäkuu oli museon vilkkain kuukausi 5 515 kävijällä (4543 kävijää v. 2023). Alkuvuoden päänäyttelyssä *Kirjotut kannat* vieraili 8 509 kävijää ja kevään päänäyttelyssä *Ommeltuja sarjakuvia – Hanneriina Moisseinen* kävi 3 886. Kesän päänäyttely *Jukka Rintala – Unelmien matkassa* kiinnosti 12 122 kävijää. Syksyn päänäyttelyssä *Kuin rukous – Helena Vaarin kirkkoteksteillejä* vieraili 8 084 kiinnostunutta. Suomen kansallispukekukoksen näyttelyssä *Naisen kansallispuke Kaukolasta – puvun vaiheita vuosien varrelta* vieraili 22 101.

Museon tapahtumatoiminta säilyi vilkkaana ja monipuolisena. Edelleen useita luentoja ja tapahtumia myös striimattiin, jotta osallistuminen olisi mahdollista ympäri Suomen. Suosituin tapahtuma oli edelleen perinteikäs Käsityöläisten joulutori 3 417 kävijällä, mutta myös Yläkaupungin Yö (866 kävijää) ja talvi- ja syysloman työpajat (154 + 156 kävijää) houkuttelivat yleisöä. Erityisesti myös muotitaiteilija Jukka Rintalan taiteilijatapaamiset kiinnostivat, ja niihin osallistui 475 kuulijaa. Kansallispuvun juhlapäivää seurasi paikan päällä 405 alan harrastajaa ja ammattilaista, ja netin välityksellä 143 kuulijaa.

Yksi merkittävä tapahtuma Suomen käsityön museon vuodessa oli pitkään palveluiden perusnäyttelyiden sulkeutuminen elokuun 2024 jälkeen. Museo järjesti perusnäyttelyiden hautajaiset, joissa vieraili 356 kävijää. Uudet pysyvät näyttelyt avataan yleisölle kesäkuussa 2025.

Kansainvälistä näkyvyyttä Suomen käsityön museon näyttelyille saatiin European Textile Networkin verkkosivuilla, sosiaalisessa mediassa ja matkailun yhteismarkkinoinnin kautta.

Hankerahoituksella parannettiin kansallispukejen saavutettavuutta lisäämällä kokoelmatietoja ja kuvia Finna-alustalle. Toinen erillishanke liittyi asiakaskokemuksen parantamiseen osana perusnäyttely uudistusta.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2024	Muutos 2023 - 2024	
					€/kpl	%
Tunnusluvut						
Kävijöiden määrä	125 735	181 289	153 512	140 000	-27 777	-15,3 %
Perjantaikävijöiden määrä	22 270	37 527	23 237	10 000	-14 290	-38,1 %
Opetus- ja opastustilaisuudet	3 259	2 894	2 304	1 000	-590	-20,4 %
Opintotilaisuuksiin osallistujien määrä	14 305	17 243	15 996	5 000	-1 247	-7,2 %
Yleisötapahtumat (fysiset ja verkossa)	246	290	178	180	-112	-38,6 %
Aukiolotunnit	9 241	7 461	9 046	10 000	1 585	21,2 %
Mittarit						
Kävijät / aukiolotunnit	13,6	19,2	17,0	14,0	-2	-11,5 %
Perjantaikävijät / maksullisten kohteiden kävijät	32,5 %	34,0 %	-	7,1 %		
Bruttomenot e / asukas	42,9	41,8	39,2	38,9	-3	-6,2 %
Nettomenot e / asukas	37,9	37,8	34,1	36,8	-4	-9,8 %

Liikuntapalvelut

Liikuntalain mukaisesti asukkaita kuultiin ja osallistettiin keskeisten päätös- ja palveluprosessien toteuttamista koskien – kuten liikuntaolosuhteiden ja -palvelujen sekä harrastamisen mallin kehittämisen yhteydessä. Liikuntalain periaatteiden mukaisesti Jyväskylässä toteutetaan kuntalaisten liikuntaaktiivisuuden arviointia. Jyväskyläläisten liikunta-aktiivisuutta ja tyytyväisyyttä palveluihin selvitetään kahden vuoden välein toteutettavalla Liikuntabarometri-tutkimuksella. Vuonna 2024 Liikuntabarometri toteutettiin 5. kerran. Tutkimuksen mukaan liikunta koetaan oman hyvinvoinnin kannalta

merkitykselliseksi ja jopa 80 prosenttia vastanneista haluaisi liikkua nykyistä enemmän. Joka toinen vähän liikkuva ilmoitti ajan puutteen sekä apean mielialan tai väsymyksen syyksi vähäiseen liikkumiseen. Kolmannekselle esteen muodostaa jokin sairaus tai vamma.

Vuosi 2024 oli Jyväskylän kaupungin liikuntapaikoilla asiakasmääriltään vilkas. Kaupungin uimahalleissa vieraili vuoden aikana 561 331 liikkujaa, mikä on lähes 55 000 asiakasta enemmän kuin edellisvuonna. Runsaat käyttäjämäärät näkyivät myös liikuntatiloihin tehtyjen tilavarausten määrissä. Liikuntapalveluiden hallinnoimisiin liikuntatiloihin tehtiin 106 282 varausta (173 376 tuntia).

Liikuntapalvelujen organisaatio- ja palvelurakennetta on kehitetty vuosien aikana toimintaympäristön ja resurssien muuttuessa. Vuonna 2024 organisaatiota kehitettiin osana talouden tasapainottamistoimenpiteitä. Työntekijämäärää vähennettiin jättämällä täyttämättä eläke- ja muun henkilöstöpoistuman yhteydessä neljä liikuntapaikka-alan tehtävää. Työntekijävähennykset edellyttivät tehtäväkuvien tarkentamista, työpisteiden välisen työkierron lisäämistä ja henkilöstön ammattiosaamisen vahvistamista. Liikuntapalvelujen taloushenkilöstö (3 hlö) siirtyi maaliskuussa 2024 perustettuun sivistyspalvelujen keskitettyyn talousyksikköön.

Uimahallien palvelujen ja toimintojen järjestämistapojen osalta toteutettiin sisäinen selvitys. Selvityksessä kartoitettiin uinninvalvonnan, liikunnanohjauksen sekä kassanhoidon ja kahvilapalvelujen nykyistä joustavampia ja kustannustehokkaampia tuottamisen tapoja. Palvelujen kehittämistä ja tarvittavia tehtäväkuvamuutoksia aletaan toteuttaa alkuvuodesta 2025 alkaen selvityksen tulosten mukaisesti. Liikunnanohjausta ja uinninvalvontaa koskeva yhdistelmätehtävän tehtäväkuva- ja palkkamäärittely käsiteltiin yhteistoiminnassa loppusyksystä 2024.

Osaamisen kehittämisen toimenpiteitä toteutettiin työntekijöille sekä esihenkilöille osana liikuntapalvelujen osaamisen kehittämisen suunnitelmaa. Ammattialakohtaisten tarpeiden mukaan järjestettiin mm. työturvallisuus-, työhyvinvointi- ja hankintateemaisia koulutuksia. Liikuntapaikanhoitajille toteutettiin jääturvallisuuskoulutus yhteistyössä Suomen Uimaopetus- ja Hengenpelastusliiton (SUH) kanssa, mikä toimi pilottikoulutuksena sovellettavaksi muihin Suomen kuntiin.

Liikuntapalveluihin perustettiin alkuvuodesta toimialan muiden palvelualueiden tapaan turvallisuustyöryhmä, jonka tarkoituksena on seurata ja tukea työyksiköitä ja esihenkilöitä turvallisuustyön toteuttamisessa. Vuoden aikana toteutettiin 18 toiminta- ja työyksiköiden kokonaisturvallisuuden tilanekartoitusta. Kartoituksissa kirjattujen havaintojen pohjalta laadittiin työpaikkakohtaiset toiminta- ja kehittämissuunnitelmat. Lisäksi järjestettiin esihenkilöille koulutus- ja työpajoja. Kartoitusten ja työpajojen tarkoituksena oli tunnistaa arjen turvallisuusprosesseihin liittyvät epäkohdat, parantaa työyksiköiden turvallisuustoimintaa sekä vahvistaa turvallisuusjärjestelmän (Reiska) käyttövalmiutta.

Eläkeperusteista ja muista henkilöstön liikkuvuuteen liittyvistä syistä johtuvaa työntekijävaihtuvuutta oli edellisvuotta runsaammin. Haettuja, ja pääsääntöisesti myönnettyjä tehtävien täyttölupia oli 48 kappaletta, mikä oli 22 kappaletta enemmän kuin v. 2023. Täyttölupien määrän merkittävä kasvu osin selittyy v. 2024 tiukentuneilla rekrytointiohjeilla, joiden mukaan kaikissa lyhytaikaisissakin työntekijävaihtuvuustilanteissa edellytettiin täyttöluvan hakemista.

Liikuntapalvelujen henkilöstön koko vuoden sairaus- ja tapaturmapoissaolopäivien määrä oli yhteensä 1659 eli noin 11,5 pv./työntekijä. Työ- tai työmatkatapaturmista johtuvia poissaolopäiviä kaikista sairauspoissaoloista oli 67 pv. Edellisvuoteen verrattuna poissaolojen työntekijäkohtainen kokonaismäärä oli 2 pv./työntekijä korkeampi kuin edellisenä vuonna. Työntekijäkohtainen sairauspoissaolopäivien määrä on viiden vuoden seurantajaksolla yleisesti ottaen vähentynyt, ollen korkeimmillaan 18,5 pv. Vuoden 2024 aikana 20 %:lla työntekijöistä ei ollut lainkaan sairauspoissaoloja. Aktiivista poissaolojen seurantaa ja asian varhaista puheeksiottamista jatketaan työkyvyn hallintamallin mukaisesti.

Työterveyden kanssa toteutettiin suunnitellusti työpaikkaselvityksiä liikuntapalvelujen työ- ja toimipisteisiin. Työpaikkaselvitykset kohdentuivat Laajavuoren mäkikeskukseen ja latujen hoitoon sekä

Lehtisaaren kuntotalolle. Lisäksi toteutettiin meluannosmittaukset 2 liikuntapaikkakohteeseen sekä liikunnanohjaajien psykososiaalisen kuormituksen suunnattu selvitys. Syksyllä toteutettiin myös liikuntapaikoilla käytettävien kemikaalien käytön ja hallinnan ympäristöauditointi. Auditoinnista saatiin kemikaalihallinnan kehittämisen lisäksi tietoa kemikaaleista aiheutuvien riskien huomiointiin työkyvyn hallinnassa. Auditoinnin havaintojen mukaisesti kemikaaliturvallisuuden ja -riskien seuranta jatketaan sekä tehdään tarvittavaa yhteistyötä työterveyden kanssa.

Huhtikuussa toteutettiin liikuntapalvelujen henkilöstökysely saman sisältöisenä kuin v. 2023 (vastausprosentti 40). Kyselyllä selvitettiin henkilöstön kokemuksia työssäjaksamiseen ja työssä viihtymiseen sekä työyhteisön toimivuuteen liittyen. Kyselyn mukaan työskentelyilmapiiri, työmotivaatio ja työssäjaksaminen ovat liikuntapalveluissa pääsääntöisesti hyvällä tasolla. Työkuorman koettiin joissain tehtävissä kasvaneen ja asiakastyössä koettiin asiakkaiden epäasiallisen käytöksen jonkin verran lisääntyneen. Kehittämistoimina toivottiin mm. tukea muutosjohtamiseen sekä monimuotoisuutta ja panosta sisäiseen viestintään ja vuorovaikutukseen.

Liikkumaan aktiivointi-palveluyksikköön perustettiin elokuun alussa uusi toimintayksikkö Harrastamisen mallin toiminnalle. Yksikkö vastaa lasten ja nuorten harrastustoiminnan kehittämisestä ja palvelujen järjestämisestä. Palvelujen järjestämisessä korostuu poikkihallinnollinen yhteistyö. Yksikössä työskenteli yksikön toiminnasta vastaavan esihenkilön lisäksi kuusi liikunnanharrastusohjaajaa, jotka toimivat eri alueilla harrastusohjaajan ja KouluPT:n tehtävissä. Yhden työntekijän työtehtävät painottuivat erityistä tukea tarvitsevien lasten ja nuorten ryhmien koordinointiin, ohjaamiseen, etsivään harrastustyöhön. Lisäksi harrastusohjaajan tehtävissä työskenteli yhdistelmätyöntekijöitä, joiden harrastusohjaajan työ yhdistyi joko koulunuorison- tai koulunkäynninohjaajan tehtäviin. Keväällä ulkoiset palveluntuottajat kilpailutettiin ja kilpailutuksen kautta mukaan valikoitui yhteensä 41 eri palvelun tuottajaa. Harrastamisen malli-hankekaudelle 2024–2025 Aluehallintovirasto myönsi avustusta 285 000 euroa. Harrastusryhmiä järjestettiin yhteensä koko vuoden aikana yhteensä 401, joissa käyntikertoja oli 44 362. Toimintaa järjestettiin 36 koululla tai niiden lähialueella. Kahdeksalla koululla järjestettiin myös erityistä tukea tarvitseville lapsille ja nuorille harrastustoimintaa.

Turun, Helsingin, Espoon, Vantaan ja Jyväskylän yhteiselle Harrastamisen mallin kehittämishanke päättyi vuoden lopussa. Hankevuoden aikana liikuntapalveluiden lapsille ja nuorille suunnattua matkan kynnyksen toimintaa yhdistettiin osaksi Harrastamisen mallin toimintaa ja päällekkäinen toiminta poistettiin. Jatkossa perheille suunnattu LiikuntaVeturi ja nuorille suunnattu LiikuntaLaturi ovat täydentävää toimintaa harrastamisen mallin toiminnalle. Lasten ja nuorten harrastuspolkua kehitettiin yhdessä neljän pilottiriheiluseuran kanssa. Lasten harrastustoiminnan ja harrastuspolun ylläpitämisen ja kehittämisen tueksi muodostettiin Jyväskylän harrastamisen mallin poikkihallinnollinen yhteiskehittämisen malli sekä lasten ja nuorten ohjatun liikunnan harrastuspolun visio.

Liikkuva koulu -toiminnan koordinointi siirtyi keväällä 2024 kasvun ja oppimisen palveluista liikuntapalveluille. Aluehallintovirasto myönsi Jyväskylän Liikkuva koulu ja KouluPT-toiminta-hankkeelle (2024–2025) avustusta 135 000 euroa. Hankkeelle palkattiin hankekoordinaattori. Hankkeessa aloitettiin muun muassa yhtenäisen Liikkuva koulu-toimintamallin vahvistaminen, Move! -prosessin selkeyttäminen sekä KouluPT (personal trainer) -toiminnan pilotointi. KouluPT-työ yhdistettiin harrastamisen malli -toimintayksikössä työskentelevien liikunnanharrastusohjaajien työtehtäviin.

Liikuntaneuvonnan kehittämisessä keskityttiin KouluPT-toiminnan pilotoinnin myötä lasten ja nuorten liikuntaneuvontaprosessien ja -palveluketjujen kehittämiseen. KouluPT-toiminnan yksilö- ja ryhmätapaamisissa tavoitettiin syksyn aikana yhteensä 178 lasta ja nuorta. Syksyllä haettiin hankerahoitusta Suomi liikkeelle -ohjelman kehittämisavustuksista yritys yhteistyön ja palvelusetelimallin kehittämiseen osana aikuisten liikuntaneuvonnan palveluketjua. Valtionavustuspäätöksessä hankkeelle myönnettiin avustusta 70 000 euroa tammikuussa 2025.

Kohdennetut liikuntapalvelut -yksikkö järjesti perustoiminnan lisäksi erillistapahtumia työikäisille, senioreille ja erityistä tukea tarvitseville henkilöille. Tapahtumien tavoitteena on ollut tavoittaa

kuntalaisia, jotka tarvitsevat tietoa ja tukea liikunnan lisäämiseen. Tapahtumien kautta tavoitettiin 1220 henkilöä.

Liikuntapaikat palveluyksikön ylläpito- ja hoitovastuulla on yli 300 toimintapistettä ympäri kaupunkia. Vuonna 2024 merkittävimmät muutokset toimintapisteesiin olivat Palokan voimisteluhallin käyttöönotto, minijäähallin- sekä tanssisalin poistuminen käytöstä, Pohjanlammen lähiliikuntapaikan valmistuminen, Korpilahden skeitti- ja pumptrack-alueen valmistuminen sekä ympärivuotinen hiihtoreitti Laajavuoreen. Lisäksi Maastis-maastopyöräreiteistä Legendojen lenkki sekä Halssilan Varpupolku avattiin elokuussa käyttöön.

Ulkoliikuntapaikkojen hoidon ja ylläpidon osalta vuosi sujui onnistuneesti. Uimarantakausi sekä kevätkauden latukausi olivat sääolosuhteiden puolesta erittäin pitkät. Laajavuoreessa ja Ladun majalla hiihtolatuja pystyttiin ylläpitämään huhtikuun loppupuolelle saakka. Vastaavasti syksyn jälkeen talvikausi käynnistyi sääolosuhteiden myötä vasta myöhään vuoden lopussa. Luistelukenttiä päästiin jäädyttämään sekä latuja ajamaan laajemmin vasta joulukuun puolen välin jälkeen. Jyväskylän retkiluistelurata toteutettiin yhteistyössä Lähitapiolan kanssa.

AaltoAlvarin peruskorjaus ja laajennus valmistui 11.10., jolloin yleisölle avautui uuden nimen saanut Kuohuallas, kahluuallas sekä laajennettu opetusallas. Lisäksi kylpylään valmistui toinen liukumäki omalla laskukourulla. Uimahallien kävijämäärä vuonna 2024 oli yhteensä 561 331, mikä oli noin 55 000 kävijää enemmän, kuin edellisellä vuonna 2023. AaltoAlvarissa tehtiin kaikkien aikojen kuukausittaisia kävijäennätyksiä huhti-, elo-, loka-, marras- ja joulukuussa. Wellamossa vastaavasti huhti- ja kesäkuussa tehtiin uudet kuukausittaiset kävijäennätykset.

AaltoAlvarissa toteutettiin asiakastytyväisyyskysely alkuvuodesta 2024. Kyselyssä selvitettiin asiakkaiden tyytyväisyyttä AaltoAlvarin palvelujen laajuuteen, AaltoAlvarin sijaintiin, hinnoitteluun, eri altaisiin ja toimintoihin sekä henkilökunnan palvelualltiuteen. Tyytyväisiä oltiin mm. Virtuaalivesijumpaan, Seniorikorttiin sekä yleisesti hyvään ja laajaan palvelutasoon sekä henkilökunnan toimintaan. Kehittämiskohteeksi nousi AaltoAlvarin asiakaspysäköinti. Lisäksi uimahallikuljetuksia toivottiin takaisin.

Hipposhankkeen viivästyminen vaikuttaa edelleen Hippoksen alueella vahvasti ja tämä näkyy jatkuvina korjaustoimenpiteinä eri puolilla Hippoksen liikuntakiinteistöjä. Korjaustoimilla on ajoittain merkittäviä vaikutuksia liikuntatoiminnan järjestämiseen sekä palvelujen tarjontaan. Ennakoimattomat korjaukset aiheuttavat myös lisäkustannuksia ja tulonmenetyksiä.

Jyväskylän Hipposhallin alakerran harjoitusjäillä sekä kilpahallin pukuhuone- ja huoltotiloissa sekä minijään päädyssä tehtiin alkuvuodesta kuntotutkimuksia. Tutkimustulosten perusteella tiloissa suoritettiin kevään ja kesän aikana korjaustoimenpiteitä. Korjaustoimenpiteillä mahdollistettiin ja turvattiin harjoitusjäiden sekä kilpahallin tilojen käytön jatkuvuus. Samassa yhteydessä todettiin, että kilpajäähallin päädyssä olevan minijään sekä tanssisalin tilat poistettiin käytöstä. Tilojen poistamisella on ollut vaikutuksia erityisesti jääurheiluseurojen toimintaan. Käytöstä poistetut tilat ovat myös aiheuttaneet tulonmenetyksiä liikuntapalveluille.

Ylläpidon kehittämistä jatkettiin tiivistämällä yhteistyötä Tilapalvelun ja kaupunkirakennepalvelujen kadut ja puistot -yksikön kanssa. Vuoden 2024 merkittävimmät kunnossapitotoimenpiteet kohdistuivat Laajavuoren mäkikeskuksen hissiasemaan ja huoltorakennukseen. Kilparinteen rinnehissin rakentamisen yhteydessä rakennukseen tehtiin muutostöitä, joiden yhteydessä havaittiin käyttöturvallisuuksessa ja sisäilmassa merkittäviä puutteita. Rakenteisiin ja talotekniikkaan tehtiin kunnossapitokorjauksia, joilla varmistettiin turvalliset ja terveet tilat rakennuksessa työskenteleville. Samalla tehostettiin tilojen käyttöä, ja samalla voitiin luopua väliaikaisten huoltotilojen lämmityksestä ja käytöstä. Toimenpiteiden toteutuksesta vastasi liikuntapalvelut kiinteistön omistajana.

Jäähallien ja tekojäiden kylmätekniikan huoltoa, kunnossapitoa ja turvallisuuden kehittämistä jatkettiin tarkentamalla sisäisiä toimintamalleja ja yksittäisillä kunnossapitokorjauksilla. Kylmätekniikan

huolto kilpailutettiin keväällä 2024. Uutena palveluntuottajan aloitti Cervi Oy, joka vastaa seuraavat neljän vuotta Jyväskylän kaupungin jäähallien ja tekojäiden huolto- ja kunnossapitotöistä yhteistyössä liikuntapalvelujen teknisen huollon kanssa. Kylmätekniikan huoltokustannukset pysyivät edellisten vuosien tasolla. Loppuvuodesta 2024 käynnistettiin vanhimpien tekojäälaitteistojen uusinnan suunnittelu Vaajakosken ja Palokan tekojäiden osalta.

Liikuntapalvelujen merkittävin energiatehokkuustoimenpide oli Touruvuoren kuntoratojen valaisin-vaihdot. Uimahalleilla jatkettiin energian ja veden käytön tehostamista osana hallien normaalia hoito- ja huoltoa. Vuodesta 2022 alkaen uimahallien vedenkulutuksen vertailukelpoisena mittarina käytetään yhden kävijän käyttämää vesimäärää. AaltoAlvarin kylpyläosan ensimmäisen vaiheen käyttöönotosta ja kasvaneista asiakasmääristä huolimatta vedenkulutus asiakasta kohden laski verrattuna edellisiin vuosiin. Onnistunut vedenkäsittelyn yhdistettynä kävijämäärien kasvuun on laskeutunut merkittävästi kävijäkohtaista vedenkulutusta.

Vuosi	Kävijämäärä	Vedenkulutus (litraa/kävijä)
2024	422 906	60
2023	359 621	101
2022	275 461	117
2021	177 297	144

Kumppanuus- ja asiakaspalvelut

Menestyneille urheilijoille järjestettiin kaksi juhlatilaisuutta kaupungin palkitsemisohjeen mukaisesti. Kaupunki muistaa tilaisuuksissa Suomenmestaruuden saavuttaneita sekä PM-, EM- tai MM-mitalin saaneita urheilijoita. Kevään juhlatilaisuuteen kutsuttiin 115 urheilijaa, jotka olivat saavuttaneet menestystä ajalla 1.10.2023–30.4.2024. Syksyn juhlaan kutsun sai 128 urheilijaa, jotka menestyivät ajanjaksolla 1.5.-30.9.2024.

Kaupunki tukee liikunnan ja urheilun kansalaistoimintaa jakamalla vuosittain avustuksia liikuntaa järjestäville yhdistyksille. Yksityisten tilojen vuokra-avustuksia myönnettiin 9 yhdistykselle viranhaltijapäätöksellä yhteensä 94 500 euroa. Toiminta- ja kohdeavustuksia myönnettiin kulttuuri- ja liikuntalautakunnan päätöksellä yhteensä 130 hakijalle yhteissummalla 135 000 euroa. Yksittäisen toiminta- / kohdeavustuksen suuruus vaihteli yhdistyksestä riippuen 200 ja 5 500 euron välillä. Liikunta-avustuksiin käytettävä kokonaissumma oli 13 300 euroa pienempi edellisvuoteen verrattuna. Avustusten haussa, käsittelyssä ja maksatuksessa käytettiin uutta eAsiointi-palvelua.

Jyväskylän kaupungin liikuntapalvelut kerää vuosittain asukkailta ehdotuksia Jyväskylän vuoden liikuntateko -palkinnon saajaksi. Liikuntateko -palkinto luovutetaan vuosittain järjestettävässä Keski-Suomen Urheilugaalassa. Liikuntatekovalinnassa nostetaan esiin kaupungissa merkittävästi liikunta-aktiivisuutta lisäävä toimija tai toiminta. Vuoden 2024 Liikuntateko-palkinnon sai jyväskyläläinen monilajiseura Liikunnan Riemu ry.

Liikuntapaikat ovat keskeisiä kaupungin tapahtumien järjestämipaikkoja ja kulunut vuosi oli aktiivinen tapahtumavuosi. Vuoden 2024 näkyvimpiä urheilutapahtumia oli SM-viikko-tapahtumakokonaisuus (8.–10.3.), jonka aikana kilpailtiin 18 pienemmän lajin suomenmestaruuksista. Lajeja olivat mm. judo, hiihtosuunnistus, jousiammunta, kahvakuulaurheilu ja snooker. Tapahtuma sisälsi myös lajikoikeiluja, näytöksiä sekä perheille kohdentuneen Talviriehan. Tapahtuma keräsi SM-viikon historian suurimmat katsojamäärät kokonaiskävijämäärä ollen noin 13 000 ja Ylen lähetysten kokonaistavoitavuus yli 1,6 miljoonaa. Suorituspaikkoina olivat Hipposhalli, Monitoimitalo, jalkapallotila, kilpajähalli, Laajavuori, Palokan liikuntapuisto, Hippoksen piha-alue, AaltoAlvari, Jyväsjärvi ja Vehkahalli.

Isoimpia tapahtumia vuoden aikana olivat mm. pesäpallon Itä–Länsi-ottelu 2024 Jyväskylässä Hippoksen pesäpallostadionilla 27.–30.6. (yleisömäärä yli 3 600); jääkiekon Suomi-Ruotsi-maaottelu kilpajähallissa 19.4. (yleisömäärä 4437); yleisurheilun Motonet GP Harjun stadionilla 22.5.,

Suomen MM-ralli 1.–4.8. sekä Nuorten Maraton ja Finlandia Marathon Rantaraitin maisemissa 13.–14.9. Liikuntapaikoilla järjestettiin laajasti myös muutoin eri lajien ottelutapahtumia, turnauksia ja leirityksiä. Hipposhalli toimi urheilukisojen ja -tapahtumien lisäksi jälleen myös erilaisten erillistapahtumien tapahtumapaikkana mukaan lukien mm. messut, näyttelytapahtumat ja Jyväskylän kaikkien lukioiden Vanhojen tanssit. Kilpajäähallissa järjestettiin marraskuussa Kuumaa -yhtyeen konsertti.

Liikuntapalveluille siirtyi 1.3.2024 Sepänkeskuksen kokoustilojen hallinnointi ja tilavaraukset. Tilat siirtyivät liikuntapalveluille Keski-Suomen Yhteisöjen Tuki ry:ltä (KYT), joka toimi Sepänkeskuksen tilojen operoijana aikaisemmin.

Liikuntapalvelujen hinnastoa päivitettiin helmikuussa 2024 ja hinnastomuutokset astuivat voimaan asteittain. Keskeisimmät muutokset koskivat eri palloilulajien sarjatasojen ottelutapahtumahinnointeja. Tapahtumahinnointelussa otettiin huomioon lajien välinen tasa-arvo, olosuhteet ja pelattava sarjataso. Uusina tuotteina hinnastoon lisättiin mm. liikuntapalveluiden hallinnointiin 1.3.2024 alkaen tulleen Sepänkeskuksen kokoustilat sekä Aholaidan ja Valorinteen katukoripallokentät. Tekonurmi-kenttä-kategoriaan lisättiin Halssilan uusi tekonurmi ja Kahakadun hiekkatekonurmi. Yleinen arvonsisäverokannan muutos (1.9.) aiheutti hinnastoon muutoksia 1.9.2024 alkaen.

Liikuntapalvelujen kehittäminen ja suunnittelu

Liikuntapalvelut viimeisteli strategian mukaisen liikkumisohjelman, joka hyväksyttiin valtuustossa 10.6.2024. Liikkumisohjelman ohjausryhmänä toimii Liikuntapääkaupunki -ohjausryhmä. Ohjelma koostuu 102 konkreettisesta toimenpiteestä, joista monet ovat poikkihallinnollisia. Toimenpiteitä seurataan PowerBI-pohjaisella raportilla, joka on luettavissa ohjelman verkkosivuilta.

Syyskuussa järjestettiin kolmas Nuorten Maraton –tapahtuma, johon osallistuivat kaikkien kaupungin koulujen 5.–7. luokkien oppilaat. Yhteistyössä Linkin, koulujen, Jyväskylän kenttärheilijöiden ja Keski-Suomen Liikunnan kanssa toteutettu tapahtuma keräsi 3 700 oppilasta kiertämään joko 4,2 kilometrin tai lyhyemmän soveltavan liikunnan lenkin. Tapahtuman aikainen kaatosade vaikutti oppilaspalautteeseen – oppilaiden tapahtumalle antama arvosana oli 6/10, mikä oli edellisvuotta selkeästi matalampi. Oppilaskyselyn mukaan 55 % oli harjoitellut tapahtumaa varten ja 75 % oli aiempaa kiinnostuneempi kestävyysharjoittelusta.

Liikuntapalvelut sai päätökseen Erasmus+ -rahoitteisen Re-Train-hankkeen viiden kumppaniorganisaation kanssa (European Platform for Sports and Innovation, Belgia; Bestichting Sports and Technology, Alankomaat; Universidad Europea de Valencia, Espanja; European Culture and Sport Organization, Italia sekä Innovationsmanufaktur GMBH, Saksa). Hankkeessa selvitettiin liikkumista estäviä tekijöitä sekä kerättiin ja levitettiin liikettä lisääviä ideoita Euroopassa. Jyväskylässä hankkeen avulla pystyttiin kehittämään Nuorten Maraton –tapahtumaa.

Ehdotuksia vuoden 2025 osallistuvan budjetoinnin toimenpiteiksi liikuntaolosuhteiden kehittämiseen kysyttiin sähköisellä lomakkeella alkuvuodesta 2024. Ehdotuksista koostettiin kuntalaisten äänestettäväksi viisi suurempaa kokonaisuutta, joista eniten ääniä sai Kuokkalan frisbeegolfrata. Frisbeegolfrata valittiin vuoden 2025 toimenpiteeksi kulttuuri- ja liikuntalautakunnassa 9.10.2024.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2024	Muutos 2023 - 2024 €/kpl	%
Tunnusluvut						
Liikuntatiloihin myönnetty vuorot yhteensä,	108 222	111 835	114 013	100 000	2 178	1,9 %
, joista juniorivuorojen osuus (%)	36 %	44 %	33,0 %	46 %	0	-25,0 %
Sisäliikuntatilojen käyttöaste-% (10 keskeisintä)	73,0 %		82,2 %	80,0 %	1	
Ohjattujen ryhmien ja kurssien lukumäärä	392	411	431	370	20	4,9 %
, joissa suoritekertoja	54 061	68 799	60 654	78 900	-8 145	-11,8 %
Koulujen ja päiväkotien uinninopetus:						
Uimaopetustuntien määrä (h)	2 264	2 335	2 588	1 600	253	10,8 %
Uimaopetustuntien suoritekerrat	28 472	29 853	31 108	28 300	1 255	4,2 %
Uimataitoisuus (%)	70,8 %	80,6 %	73,7 %	83,0 %	0	-8,6 %
LiikuntaLaturi- ja LiikuntaVeturi- toimintoihin						
osallistuneiden lasten ja nuorten (9-19 v.) määrä	1 027	930	934	2 500	4	0,4 %
Seniorikorttien (65 +) myyntimäärä	1 955	2 578	2940	2 450	362	14,0 %
Uimahallien kävijämäärä yhteensä	382 272	506 474	561 331	450 000	54 857	10,8 %
Lasten ja nuorten (alle 18 v.) osuus uimahallikäynneistä (%)	27 %	25 %	26 %	28 %	0	4,0 %
Senioreiden osuus uimahallikäynneistä (%)	29 %	31 %	30 %	28 %	0	-3,2 %
Mittarit						
Bruttomenot € / asukas	145,9	150,4	159,1	160,7	9	5,8 %
Nettomenot € / asukas	111,7	111,5	113,0	120,4	1	1,3 %

Jyväskylä Sinfonia

Jyväskylä Sinfonian vuoden 2024 kävijämäärä oli kokonaisuudessaan 44 141 henkilöä, joka on yli 10 000 enemmän kuin edellisvuonna. Samalla lyötiin kaikkien aikojen kävijäennätys, kun vuoden 2018 aiemmat ennätyslukemat paranivat reilulla 3 000 hengellä. Uudistettu Encore-sali otettiin siis vastaan yleisön keskuudessa hyvin. Uutta asiakaskuntaa on saapunut konsertteihin eri puolilta Suomea.

Orkesteri tuotti vuoden 2024 aikana yhteensä 133 tilaisuutta, joista konsertteja oli 110 kappaletta. Konserteista sinfoniakonsertteja oli 21 ja muita konsertteja, kuten kamarimusiikkikonsertteja, lastenkonsertteja, viihdekonsertteja sekä ilmaiskonsertteja 88 kappaletta.

Konserttien ohella tehtiin lisäksi monipuolista yleisötyötä, joka tavoitti 10 313 henkilöä. Yleisötyö sisälsi muun muassa Sinfonia on the Move -projektin minikonsertteja eri puolilla kaupunkia, laitokonsertteja, koulukonsertteja, avoimia harjoituksia sekä taiteilijatapaamisia.

Toimintavuoden 2024 ehdoton kohokohta oli uuden Encore-salin avajaiset tammikuussa jousikvartetti Meta4:n sekä kapellimestari Okko Kamun johdolla. Muita huippuhetkiä olivat muun muassa Lemmenjuoma-oopperan esitykset alkuvuonna yhteistyössä Jyväskylän Oopperan kanssa, kaksi loppuunmyytyä ABBA-ilttaa lauluyhtye Rajattoman seurassa sekä yhteiskonsertit Kuopion ja Mikkelin kaupunginorkestereiden kanssa.

Syyskausi merkitsi uuden aikakauden alkua ylikapellimestari Lorenzo Passerinin siirryttyä orkesterin johtoon. Kaija Saariahon viimeiseksi jäänyt HUSH-trumpettikonsertto, menestyksen saavuttanut Kulervo sekä ensimmäistä kertaa järjestetyt Open Orchestra -konsertit olivat syksyn vaikuttavia elämyksiä.

Vuoden aikana ilmestyi myös orkesterin historian ensimmäinen koko perheen levy Uudenvuodenjuna yhdessä laulaja-lauluntekijä Tuomo Rannankarin kanssa. Levynjulkaisukonsertti lokakuussa keräsi täyden salillisen lapsia ja lapsiperheitä nauttimaan lastenmusiikista.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2024	Muutos 2023 - 2024	
					€/kpl	%
Tunnusluvut						
Kuulijat (lkm)	20 289	32 985	44 141	30 000	11 156	33,8 %
Salin täyttöaste (%)	86	91	73	50	-18	-19,8 %
Konsertit (lkm)	70	132	110	50	-22	-16,7 %
Kausikortit (lkm)	526	509	434	500	-75	-14,7 %
Yleisötyö (osallistujat)	6 420	20 691	10 313	5 000	-10 378	-50,2 %
Mittarit						
Bruttomenot, €/asukas	21,4	22,6	27,8	26,5	5	22,9 %
Nettomenot, €/asukas	19,1	20,3	22,8	23,3	3	12,4 %

Jyväskylän kaupunginteatteri

Jyväskylän kaupunginteatterin ensimmäinen suuren näyttämön ensi-ilta oli kotimainen kantaesitys Hiljaista iloa (20.1.2024), jonka käsikirjoitti ja ohjasi Anssi Valtonen. Toisena ensi-iltana nähtiin suurella näyttämöllä Suomen Kansallisteatterin, Tampereen Teatterin ja Jyväskylän kaupunginteatterin yhteistuotanto Eerika Rantasen tähänastinen elämä -näytelmä, jonka käsikirjoituksesta vastasi Juha Jokela, Eeva Soivio, Ria Katja ja Kaisa Hela. Ohjaus oli Juha Jokelan. Kevään ohjelmistossa jatkoivat musikaali Evita, farssi Älä pukeudu päivälliselle, sekä pienen puolen produktiot Keuhkot ja Tango sateessa.

Teatterin kevätkausi päättyi kuukautta aikaisemmin ja myös syyskausi päästiin aloittamaan kuukautta myöhemmin. Teatteritoiminta siirtyi teatterin peruskorjauksen vuoksi väistötiloihin Paviljongin C- ja D-halliin. Syyskausi 2024 Paviljongissa avattiin kotimaisella kantaesitysmusikaalilla Bosslady (28.9.2024), jonka käsikirjoituksesta vastasivat Maija Vilkkumaa, Satu Rasila ja Eeva Kontu. Musikaalin ohjasi Satu Rasila. Suurella Aune-näyttämö nähtiin syyskaudella vielä toinen uusi kantaesitys; Pasi Lampelan käsikirjoittama ja ohjaama Laura. Näytelmä toteutettiin yhteistyössä Suomen Kansallisteatterin kanssa. Pienen Ahti-näyttämön ensimmäinen ensi-ilta oli Eric-Emmanuel Schmitin Suomen kantaesitys Pikkurikoksia rakkaudessa (20.9.2024). Näytelmä oli osa Maailma näyttämöllä -hanketta. Sen ohjasi Anssi Valtonen. Toinen ensi-ilta oli Satu Säävälän ohjaama Charles Bukowskin musta komedia Voitto kotiin (30.10.2024).

Syysnäytäntökaudella nähtiin perheen pienimmille suunnattu kiertue-esitys (kirjastoissa) Runohiiren riimiretki. Kauden päätti suuren suosion saavuttanut joulukonsertti, jonka toteutukseen osallistui sekä tekninen että taiteellinen henkilökunta. Teatterin tuottama Keuhkot-produktio kutsuttiin Tampereen teatterikesän pääohjelmistoon, jossa esitettiin loppuunmyydyille katsomoille.

Yleisötyön suunnittelusta vastasi teatterinjohtaja ja toteutuksesta yleisötyöntekijä. Yleisötyö piti sisällään kevätkaudella kiertue-esityksen; Tarinoiden lähde, joka oli suunnattu toisluokkalaisille. (kevät) ja Tarinoiden lähde (syksy). Muita vuoden aikana yleisölle suunnattuja tapahtumia oli Teatteri-tiistait ja kulttuurilava.

Jyväskylän kaupunginteatterin rakennuksen peruskorjaus etenee aikataulussa ja teatteri jatkaa väistötiloissa koko vuoden 2025.

Katsojien kokonaismäärä putosi väistöön muuton seurauksena 33 496 katsojaan. Esitysmäärät puolitettiin, vaikka täyttöaste (65,7 %) oli korkeampi kuin edellisinä vuosina. Esitysmäärien merkittävä putoaminen vaikutti lipputuloihin, jotka jäivät tavoitteestaan.

Tunnusluvut ja mittarit

	TP 2022	TP 2023	TP 2024	TA 2024	Muutos 2023 - 2024	
					€/kpl	%
Tunnusluvut						
Katsojien lukumäärä	43 394	51 352	33 496	36 800	-17 856	-34,8 %
Ensi-iltojen lukumäärä	6	5	6	5	1	20,0 %
Yleisötyön tilaisuuudet	88	72	68	120	-4	-5,6 %
Mittarit						
Teatterin näyttämöiden täyttöaste %	62,0	63,0	65,7	78,0	3	4,3 %
Yleisötyö (osallistujat)	2 275	2 115	1 524	2 500	-591	-27,9 %
Bruttomenot, €/asukas	39,1	41,4	37,3	38,5	-4	-9,9 %
Nettomenot, €/asukas	30,4	31,5	28,8	29,9	-3	-8,6 %

Valtuustoon nähden sitovien toiminnallisten tavoitteiden toteutuminen

Toiminnallisten tavoitteiden toteumaa arvioidaan alla olevan asteikon mukaan:

- **Tavoite toteutui**
 - Tavoite on toteutunut, mikäli tavoitellut tulokset on saavutettu täysin tai jos saavuttamatta jääneiden tulosten osuus on vähäinen ja epäolennainen.
- **Tavoite toteutui osittain**
 - Tätä arviointia sovelletaan moniosaisiin tavoitteisiin. Jos vähintään puolet moniosaisesta tavoitteesta on saavutettu vuoden loppuun mennessä, tavoite on toteutunut osittain.
- **Tavoite ei toteutunut**
 - Tavoite arvioidaan toteutumattomaksi, mikäli arvioidaan, että tavoite ei ole toteutunut vuoden loppuun mennessä miltään osin tai vain alle puolet osatavoitteista on saavutettu. Tätä kriteeriä käytetään myös mikäli asetettu tavoite ei ole enää realistinen.
- **Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida**
 - Tällä arviointikriteerillä voidaan tarvittaessa todeta, että tavoitteen toteutumista ei voida arvioida. Tätä kriteeriä voidaan käyttää esimerkiksi silloin, kun tavoitteen toteutumisen arviointiin tarvittavaa tietoa tai mittaria ei ole saatavilla.
 - Mikäli tavoitteen toteutumista ei voida arvioida, tulee kuvata esimerkiksi, miksi arviota ei voida antaa, onko jotain toimenpiteitä jo tehty tai että niitä ei ole voitu vielä jostain syystä aloittaa.

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Strategiakärki: 1. Koulutus- ja kulttuurikaupunki					
Vaikuttavuustavoite: 1.1 Innostava ja kannustava kasvatuksen ja koulutuksen polku asukkaiden elinikäiseen oppimiseen					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Taiteen perusopetuksen kattavuus ikäluokasta kasvava ja on suurempi kuin Suomessa keskimäärin	Taiteen perusopetuksen oppilasmäärä	1335 oppilasta; 14 % ikäluokasta Jkl, 13 % ikäluokasta koko Suomi (2022)	Kasvaa vuodesta 2023 1340 oppilaaseen	Kulttuuripalvelut / kansalaisopisto	Tavoitteen toteutumista ei voida arvioida. Tilastotietoa vuodesta 2024 ei ole saatavilla.
Palveluiden saavutettavuus digitaalisessa muodossa paranee	Verkkökäynnit OKM:n määritelmien mukaisesti	927 813 verkkokäyntiä (2021)	10 % kasvu	Kulttuuripalvelut / kirjasto	Tavoite toteutui. Verkkokäyntejä oli 1.200.603
Vaikuttavuustavoite: 1.2 Vireä osaamisen ja tutkimuksen kaupunki, jossa lasten ja nuorten kasvua edistetään tietoon pohjautuen sekä lasten ja nuorten osallisuutta lisäämällä					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Toteutamme kulttuuribarometrin, jossa huomioidaan erityisesti lapset ja nuoret	Kulttuuribarometri	Ei toteutettu	Toteutettu	Kulttuuripalvelut / kaikki kulttuuriyksiköt	Tavoite toteutui. Vuoden 2024 tutkimuskohteena kulttuuritilat.
Vaikuttavuustavoite: 1.4 Suomen monipuolisin kulttuurinen kasvualusta lapsille ja nuorille					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Lisätään ja monipuolistetaan lapsille ja nuorille suunnattua tapahtumatoimintaa	Lasten Lystin, LystiKylä-festivaalin ja nuorten TaidFest-kesätapahtuman osallistujamäärät	4 577	13 000	Kulttuuripalvelut / kaikki kulttuuriyksiköt	Tavoite toteutui. Osallistujamäärä yhteensä 14 440.
Vaikuttavuustavoite: 1.5 Kulttuuritilojen ja kiinnostavien kulttuuriympäristöjen edelläkävijä					

Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Aalto2-museokeskus saavuttaa toimintansa ensimmäisenä kokonaisuena vuotena kävijämäärätavoitteen	A2:n kävijämäärä	50 000	100 000	Kulttuuripalvelut/ Keski-Suomen museo Alvar Aalto -museo Aalto2-museokeskus Oy	Tavoite ei toteutunut. Aalto2-museokeskuksen kävijämäärä oli 52 913

Vaikuttavuustavoite: 1.6 Valovoimaisen taiteen ja kulttuurin kehittäjä

Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Laajennamme kulttuuripalvelujen yleisöpohjaa tehostamalla yhtenäistä viestintää ja markkinointia.	Kulttuuriyksiköiden yleisömäärät	Yhteensä 910 988 kävijää (2021)	5 % kasvu	Kulttuuripalvelut / Kaikki kulttuuriyksiköt	Tavoite toteutui. Yleisömäärä yhteensä: 1 741 132, kasvu 91 % Kulttuuripalvelut: 49 567 Kirjasto: 1 448 600 Opisto: 11 816 Sinfonia: 44 141 Teatteri: 33 496 Museot: 153 512
Kaupunki hankkii tilaisuuksiin ja tapahtumiin kulttuuripalvelut (esiintyjät jne.) ensisijaisesti paikallisilta toimijoilta.	Tarkempi mittaristo kehitetään seurantaan vuoden 2024 aikana, jossa pystytään seuraamaan koko kaupungin tapahtumatuotantoa ja toimintoja.	-	-	Kulttuuripalvelut / Koko kaupunki	Tavoite toteutui. Vuoden 2025 seuranta varten kehitettiin mittaristo.

Strategiakärki: 3. Liikuntapäätkaupunki

Vaikuttavuustavoite: 3.1 Suomen liikkuvimmat kaupunkilaiset

Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Poikkihallinnollisen liikku-misohjelman tekeminen	Valmistunut: kyllä/ei	ei	kyllä	Liikuntapalvelut	Tavoite toteutui. Jyväskylän kaupunginvaltuusto hyväksynyt liikku-misohjelman 10.6.2024.

Vaikuttavuustavoite: 3.2 Suomen parhaat olosuhteet liikunnalle					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Liikuntaolosuhteiden kehittämisohjelman toteutuminen vuoden 2024 suunnitelman mukaisesti.	Vuoden 2024 listalla olevat investoinnit	Puutteelliset olosuhteet	Olosuhde korjattu/ra-kennettu ja hanke toteutunut.	Liikuntapalvelut	Tavoite toteutui. Hankkeet toteutuneet investointiohjelman mukaisesti.
Käyttäjien tyytyväisyys kaupungin liikuntapaikkoihin ja palveluihin	Liikuntabarometri	85 %	87 %	Liikuntapalvelut	Tavoite ei toteutunut. Liikuntabarometrin tulos 68 %.

Strategiakärki: 4. Resurssiviisas kaupunki					
Vaikuttavuustavoite: 4.1 Kestävä ja vähähiilinen yhdyskuntarakenne ja liikennejärjestelmä					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Uusi kirjastoauto on myös lasten ja nuorten kulttuuri-auto.	Uusi kirjastoauto on vähäpäästöinen. Resurssi- viisuus huomioidaan lisäksi auton monikäyttöisyydessä: soveltuu pienimuotoisille kulttuuritapahtumille ja pop-up -toiminnalle.	Suunnittelu	Toteutuu	Kulttuuripalvelut / kirjasto	Tavoite toteutui. Uusi kirjastoauto otettiin käyttöön 15.8.2024

Vaikuttavuustavoite: 4.4 Resurssiviisas kulutus ja kiertotalous					
Toiminnallinen tavoite	Toiminnallinen mittari	Lähtötaso	Tavoitetaso	Palvelualue/vastuutaho	Toteuma 2024
Ulkokenttien ja kuntoratojen valaistuksessa käytettävien, energiatehottomien kaasupurkauslamppujen vaihtaminen ympäristöystävällisempiin led-valaisimiin.	Vaihdettujen valaisimien määrä kpl/vuosi ja led valaisimien osuus kaikista valaisimista (%)	Kuntoradoilla ja ulkokentillä on (2022) 2337 valaisinta, joista led-valaisimiksi on päivitetty 275 kpl.	Vaihdettavien valaisimien kappalemäärän noin 260 kpl/vuosi.	Liikuntapalvelut	Tavoite toteutui. Uusia led-valaisimia asennettiin Touruvuoren kuntoradalle 309 kpl. Led-valaisimien osuus kaikista valaisimista 41 %.

Vuodelle 2024 määriteltyjen talouden tasapainottamistoimenpiteiden toteutuminen

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalveluiden organisaatorakennetta muuttamalla ja hallintoa keventämällä arvioitiin saavutettavan 300 000 euron säästö.

Sepänkeskuksen toiminnan uudelleenjärjestelyllä saavutettiin 175 000 euron vähennys kulttuuripalvelujen toimintamenoihin. Sepänkeskuksen toiminta siirtyi liikuntapalveluiden hallinnoitavaksi.

Tulotavoitetta nostettiin lastenkulttuuritapahtumien ja ikääntyneiden palveluiden osalta (20 000 euroa).

Avustuksien tasoa laskettiin 95 000 eurolla.

Jyväskylän kansalaisopisto

Kurssimaksujen nostolla vuodesta 2024 alkaen noin 10 prosentilla ei ollut negatiivisia vaikutuksia opiskelijamääriin. OPH:n opintoseteliavustuksella työttömät, ikääntyneet ja maahanmuuttajat saivat alennusta kurssihinnoista.

Sopimuskunnilta perittävien opetustuntikohtaisten tuntihintojen korotukset vaikuttivat sopimuskuntien kansalaisopistolta tilaamien opetustuntien määrään jossain määrin negatiivisesti. Osassa sopimuskuntia vuosittaista opetustuntimäärää jouduttiin laskemaan.

Käsityöneuvonnan lakkauttamisella kertyi taloudellisia säästöjä henkilöstökuluissa. Osassa käsityöneuvonnalta jääneistä tiloista järjestetään edelleen kansalaisopiston opetusta, lähinnä kudonnan-opetusta.

Kirjastot

Talouden tasapainottamista tehtiin kirjastopalveluiden **taksoja korottamalla, ostoja karsimalla sekä henkilöstömenoja karsimalla.**

Kirjojen muovituksesta luovuttiin ja uutuusaineistomäärärahaa vähennettiin 10 %:lla, mikä saattaa näkyä pidentyneinä varausjonoina ja aineiston elinkaaren lyhenemisenä.

Kirjastoautokalustoa vähennettiin kolmesta kahteen, yhdestä vuokratallista luovuttiin ja yksi kirjastoautovirkailija-kuljettajan tehtävä lakkautettiin.

Museot

Museopalveluissa säästötoimenpiteet kohdistuivat erityisesti viestintään ja tapahtumiin. Leikkauksilla oli vaikutusta tapahtumien määrään ja niihin osallistuneiden henkilömäärään.

Henkilöstösäästöjen myötä siirryttiin mm. Keski-Suomen museon osalta siivouksessa ostopalveluihin, mikä näkyi kustannusten nousuna ostopalveluissa.

Ilmaisten perjantaiden poistuminen vaikutti kävijämäärään jonkin verran, mutta lisäsi osaltaan Mu-seokortin käyttäjien määrää.

Jyväskylä Sinfonia

Suunnitellut säästötoimenpiteet toteutuivat. Jyväskylä Sinfonia saavutti korotetun tulotavoitteen reilusti uusien toimitilojen ja houkuttelevien ohjelmistojen myötä. Yksi toimi on jätetty täyttämättä tois-
taiseksi säästöyistä.

Jyväskylän kaupunginteatteri

Jyväskylän kaupunginteatterissa toteutui kaikki suunnitellut säästötoimenpiteet (vierailevien näyttelijöiden määrän väheneminen, Gradia-yhteistyön hyödyntäminen, yhteistuotannot sekä henkilöstöresurssien optimointi).

Liikuntapalvelut

Henkilöstömäärän tiivistäminen. Liikuntapalveluissa jätettiin täyttämättä 4 liikuntapaikka-alan tehtävää. Lisäksi toteutettiin 3 irtisanomisperusteista ehtomuutosta, joiden tavoitteena henkilöstöresurssin tehokkaampi ja tarkoituksenmukaisempi käyttö. Taloustehtäviä hoitavat työntekijät (3 hlö) siirtyivät sivistyspalvelujen keskitettyyn talousyksikköön (ei talousvaikutuksia).

Tulorahoituspohjan vahvistaminen toteutui talousarviota paremmin ja liikuntapalvelut ylitti tulotavoitteen noin 0,9 miljoonalla eurolla. Lasten ja nuorten harjoitusvuorot muuttuivat maksullisiksi kaikkia liikuntatiloja koskien jo syyskuussa 2023 hinnastopäätöksen yhteydessä, jolla oli myös vaikutusta vuoteen 2024. Liikuntatilojen harjoitusvuorot ovat olleet junioreille maksullisia jo ennen muutosta mm. uimahalleissa ja jäähalleissa. Juniorivuorojen muuttuminen maksullisiksi toi vuonna 2024 lisätuloja noin 65 700 euroa. Juniorivuorojen maksullisuuden käyttöönotto on vaikuttanut tehostavasti tilojen käyttöön. Tilojen käytön tarvetta ennakoidaan paremmin ja tarpeettomia vuoroja perutaan aiempaa tehokkaammin. Siten tilatarpeet on saatu jakautumaan tasaisemmin ja monipuolisemmin eri lajien välillä. Vuoden 2024 hinnaston päivittämisen yhteydessä tilahinnoitteluun tehtiin maltillisia korotuksia suunnitellusti tekonurmikentille, koulujen liikuntasaleihin, lajisaleihin sekä useisiin sisäliikuntatiloihin. Käyttövuorojen kysynnän määrään korotuksilla ei kuitenkaan ollut vaikutusta. Liikuntatiloihin myönnettiin vuonna 2024 vuoroja yhteensä 114 013 kpl, mikä on noin 2 % enemmän edellisvuoteen verrattuna.

Toivakan kunnan alueella sijaitsevien **Mämmeniemen ja Leirikallion toiminnasta luopumista** on viivästyttänyt Toivakan kunnan alueelle valmistelema kaavamuuotos, jonka aikataulu on venynyt. Toiminnasta luopumista edistettiin toteuttamalla kiinteistöjen arvon arviointi kolmella eri kiinteistönlähtäjällä sekä vaihtoehtoisia toimintamalleja analysoimalla.

Vehkalammen ulkokentän lämmityksestä luovuttiin, eikä vuonna 2024 kenttää lämmitetty tai talvikunnossapitotöitä tehty. Vehkalammen tekonurmikenttää on aikaisemmin lämmitetty yksittäisinä talvina puutteellisten talviharjoitteluosuhteiden takia.

Killerin treenikeskuksesta luovuttiin ja vuokrasopimus päättyi 30.4.2024. Tilojen omistaja on jatkanut treenikeskuksen toimintaa, jota seurat ovat voineet vuokrata käyttöönsä suoraan tilojen omistajalta.

Liikuntapalvelujen järjestämät senioreille suunnatut maksuttomat uimahallikuljetukset lakkautettiin vuoden alusta. Säästövaikutus oli 37 000 euroa.

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut, käyttötalouden toteutuminen

Käyttötalouden toteuma

1 000 euroa	TP	TA+M	TP	Poikkeama TP/TA+M	
	2023	2024	2024	euroa	%
Toimintatulot	10 083,2	10 034,5	11 454,5	1 420,0	114,2 %
Myyntitulot	1 502,1	2 298,5	2 507,1	208,6	109,1 %
Maksutulot	6 137,9	2 711,3	2 866,4	155,1	105,7 %
Tuet ja avustukset	717,5	594,0	1 163,4	569,4	195,9 %
Muut toimintatulot	1 725,7	4 430,7	4 917,6	486,9	111,0 %
Valmistus omaan käyttöön	0,0	0,0	21,1	21,1	
Valmistus omaan käyttöön, henkilöstömenot	0,0	0,0	21,1	21,1	
Toimintamenot	-55 238,6	-56 453,2	-56 510,2	-57,0	100,1 %
Henkilöstömenot	-23 773,5	-24 131,7	-23 308,0	823,7	96,6 %
Palvelujen ostot	-8 600,8	-7 835,0	-8 568,4	-733,5	109,4 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-2 684,9	-2 776,0	-2 665,2	110,7	96,0 %
Avustukset	-1 885,2	-1 535,2	-1 568,4	-33,2	102,2 %
Muut toimintamenot	-18 294,2	-20 175,4	-20 400,2	-224,8	101,1 %
Toimintakate	-45 155,4	-46 418,7	-45 034,7	1 384,0	97,0 %

* Kulttuuri- ja liikuntapalveluista Tilapalvelut-liikelaitoksen investointihankkeisiin kohdenneet henkilöstömenot näkyvät tilikohdalla Valmistus omaan käyttöön.

Talouden toteuma palveluyksiköittäin

1 000 euroa	TP	TA+M	TP	Poikkeama TP/TA+M	
	2023	2024	2024	euroa	%
Kulttuuripalvelut	378,0	163,7	451,2	287,5	275,6 %
Kansalaisopisto	1 114,2	1 290,7	1 162,0	-128,7	90,0 %
Kirjastot	437,7	522,1	576,4	54,3	110,4 %
Museot	597,6	311,8	754,8	443,0	242,1 %
Jyväskylä Sinfonia	346,2	497,7	742,2	244,5	149,1 %
Jyväskylän kaupunginteatteri	1 456,6	1 270,8	906,0	-364,8	71,3 %
Liikuntapalvelut	5 752,8	5 977,7	6 861,8	884,1	114,8 %
Toimintatulot yhteensä	10 083,2	10 034,5	11 454,5	1 420,0	114,2 %
Liikuntapalvelut	0,0	0,0	21,1	21,1	
Valmistus omaan käyttöön	0,0	0,0	21,1	21,1	
Kulttuuripalvelut	-3 938,0	-3 081,5	-3 583,3	-501,8	116,3 %
Kansalaisopisto	-4 181,8	-4 235,6	-4 063,8	171,8	95,9 %
Kirjastot	-9 147,8	-9 670,4	-9 542,0	128,4	98,7 %
Museot	-6 181,7	-5 688,2	-5 849,0	-160,8	102,8 %
Jyväskylä Sinfonia	-3 339,8	-3 940,8	-4 147,4	-206,6	105,2 %
Jyväskylän kaupunginteatteri	-6 045,7	-5 570,3	-5 578,6	-8,3	100,1 %
Liikuntapalvelut	-22 403,8	-24 266,4	-23 746,2	520,2	97,9 %
Toimintamenot yhteensä	-55 238,6	-56 453,2	-56 510,2	-57,0	100,1 %
Kulttuuripalvelut	-3 560,0	-2 917,8	-3 132,0	-214,2	107,3 %
Kansalaisopisto	-3 067,6	-2 944,9	-2 901,7	43,2	98,5 %
Kirjastot	-8 710,0	-9 148,3	-8 965,6	182,7	98,0 %
Museot	-5 584,1	-5 376,4	-5 094,3	282,1	94,8 %
Jyväskylä Sinfonia	-2 993,5	-3 443,1	-3 405,2	37,9	98,9 %
Jyväskylän kaupunginteatteri	-4 589,1	-4 299,5	-4 672,5	-373,0	108,7 %
Liikuntapalvelut	-16 651,0	-18 288,7	-16 863,3	1 425,4	92,2 %
Toimintakate yhteensä	-45 155,4	-46 418,7	-45 034,7	1 384,0	97,0 %

* Kulttuuri- ja liikuntapalveluista Tilapalvelut-liikelaitoksen investointihankkeisiin kohdenneet henkilöstömenot näkyvät tilikohdalla Valmistus omaan käyttöön.

Merkittävät poikkeamat tilinpäätösvuoden talousarvioon

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelut-palveluyksikön toimintakate ylitti talousarviolla suunnitellun noin 214 000 euroa. Toimintatuotot toteutuivat noin 288 000 euroa ja toimintakulut noin 502 000 euroa suunniteltua suurempina.

Kulttuuripalvelujen toimintayksikön toimintakate toteutui noin 54 900 euroa talousarviolla suunniteltua pienempänä.

Kulttuuri- ja kansalaistoiminnan avustuksiin varattu määräraha toteutui noin 37 000 euroa talousarviolla suunniteltua suurempana. Kulttuuritoiminnan hankkeisiin on talousarviolla varattu omarahoitussuosudet noin 66 000 euroa, joista vuonna 2024 toteutui noin 14 000 euroa. Euromääräisesti merkittävimmät kokonaisuudet olivat Kudos-, Kulttuurin kasvuohjelma- sekä Taidetestaajat – hankkeet.

Koko Kulttuuri- ja liikuntapalvelujen määrärahaa koskettavat konsernihallinnon vyörytyserät kohdennetaan Kulttuuripalvelut- yksikölle. Vyörytyseriä ei ole talousarviolla suunniteltu ja vuonna 2024 niitä toteutui noin 102 000 euroa (toimintakulut), perustuen laskennallisiin tapaturmavakuutusmaksuihin sekä määrärahalle kohdentuviin konsernihallinnon kautta tehtyihin hankintoihin (vakuutus- ja asiantuntijapalvelut ja muut palvelut).

Palveluyksikön kokonaisuuteen kuuluu myös kulttuuripalvelujen johtamisen keskitetyt sekä kulttuuri- ja liikuntalautakunnan kulut. Näiden osalta toimintakate ylittyi noin 182 000 eurolla, kun kaikkia tilinpäätösvoodelle 2024 kulttuuripalvelujen palvelualueelle kohdennettuja talouden sopeuttamistoimenpiteitä ei onnistuttu toteuttamaan.

Jyväskylän kansalaisopisto

Kansalaisopiston toimintakate toteutui noin 43 000 euroa talousarviota pienempänä. Toimintatuotot toteutuivat noin 129 000 euroa suunniteltua pienempänä, josta kurssimaksujen osuus oli noin 114 000 euroa. Edelliseen vuoteen nähden kurssimaksut toteutuivat noin 110 000 euroa suurempina.

Toimintakulut alittivat talousarviolla suunnitellun noin 171 000 euroa. Henkilöstökulut alittuivat noin 78 000 euroa suunnitellusta, palvelujen ostot noin 108 000 euroa ja tarvikemääräraha noin 30 000 euroa. Toisaalta muut toimintakulut toteutuivat suunniteltua suurempana.

Kirjastot

Kirjastopalvelujen toimintakate alittui noin 183 000 eurolla. Toimintatuotot ylittyivät noin 54 000 eurolla muiden toimintatuottojen (esim. myöhästymis- ja varausmaksut) sekä hanketoimintaan saatujen avustusten vuoksi.

Toimintakulut alittuivat noin 128 000 eurolla. Henkilöstökulut toteutuivat talousarviota noin 96 000 euroa pienempänä, tarvikehankinnat noin 19 000 pienempänä ja muut toimintakulut noin 55 000 euroa pienempänä. Palvelujen ostoissa talousarvio ylittyi pääasiassa ICT-palvelujen ja posti- ja kuriiripalvelujen vuoksi.

Museot

Museopalvelujen toimintakate alittui noin 282 000 eurolla. Toimintatuotot ylittivät talousarviolla suunnitellun noin 443 000 eurolla ja toimintakulut ylittivät talousarvion noin 161 000 eurolla. Merkittävin poikkeama talousarvioon nähden oli Aalto2-museokeskuksen palvelumaksu (toimintakulut) ja vastaavasti Keski-Suomen museolle tilitetty pääsymaksutulo (toimintatuotot). Tulot ja menot olivat samansuuruiset, joten vaikutusta toimintakatteeseen ei tästä aiheutunut. Tulokseen vaikutti museoiden saamat avustukset, museoiden palvelujen hyvä myynti sekä kaupungin tasapainottamisen toimenpiteet.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelujen toimintakate alittui noin 1,4 miljoonalla eurolla. Toimintatulot ylittyivät noin 0,9 miljoonaa euroa, jonka lisäksi toimintamenot alittuivat noin 0,5 miljoonaa euroa. Toimintatulojen osalta uimahallit ylittivät talousarvion 363 000 eurolla ja Hippoksen liikuntapaikat 206 000 eurolla. Aalto-Alvarin kylpyläosan laajennus sekä kylpyläosan avautuminen ovat houkutelleet kävijöitä. Hippoksen alueella on onnistuttu tehostamaan tilankäyttöä, joiden lisäksi liikuntapaikkojen hinnoittelun muutokset näkyvät toimintatuloissa. Liikuntapalvelut sai erilaisia hankeavustuksia toiminnan kehittämiseen 419 000 euroa, joka on noin 50 000 euroa enemmän kuin oli ennakoitu.

Toimintamenojen osalta liikuntapalveluissa jatkettiin tiukkaa taloudenpitoa muun muassa palvelujen ostoja karsimalla sekä henkilöstömenoista säästämällä. Sijaisten käyttöä yleisesti vähennettiin ja useiden henkilöiden palkkakustannuksia saatiin siirrettyä hankkeisiin. Muun muassa ReTrain- ja Harrastamisen mallin hankkeissa työskennelleiden työntekijöiden palkkakuluja maksettiin hankkeiden budjeteista.

Jyväskylä Sinfonia

Jyväskylä Sinfonian toimintakate alittui talousarvioon nähden noin 39 000 eurolla. Toimintatuottoja kertyi noin 244 000 euroa ja toimintakuluja toteutui noin 207 000 euroa talousarviolla suunniteltua enemmän. Lipunmyynnin tulot toteutuivat Encore-saliin muuton myötä suunniteltua suurempina ja vuodelle 2024 kohdentui kertaluonteinen avustuserä.

Toimintakuluissa palvelujen ostojen sekä muiden toimintakulujen kokonaisuudet ylittivät suunnitellun noin 512 000 eurolla Paviljonkiin muutosta aiheutuneista kuluista sekä uuteen toimitilaan liittyvistä palvelujen ostojen vuoksi. Toisaalta ylityksiä kompensoitiin henkilöstökuluista, jotka toteutuivat suunniteltuun nähden noin 303 000 euroa pienempinä.

Jyväskylän kaupunginteatteri

Jyväskylän kaupunginteatterin toimintakate toteutui noin 373 000 euroa talousarviolla suunniteltua suurempana. Toimintatuotot jäivät talousarviota noin 365 000 euroa pienemmiksi ja merkittävin poikkeama syntyi lipunmyynnin tuloksesta. Lipunmyynti jäi tavoitteestaan lähes 400.000 euroa. Teatterin siirtyessä peruskorjattavalta teatteritalolta väistötiloihin esitysmäärä putosi noin puolella ja väistötiloissa suuren näyttämön koko pieneni 35 %. Toimintakulut toteutuivat lähes suunnitellun mukaisesti, talousarvion ylittyessä noin 8 000 eurolla.

Tilinpäätöksen vaikutus vuoden 2025 talousarvioon ja arvio tulevasta kehityksestä

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Jyväskylän kansalaisopisto

Kansalaisopiston yleissivistävän puolen kurssimaksuja nostettiin lukuvuodelle 2024–2025 noin 10 %. Tuosta suurin osa, noin 90 % kohdistui syyslukukaudelle 2024, joten vuoden 2025 kurssimaksutuottoihin voidaan vaikuttaa suuremmassa mittakaavassa tulevan lukuvuoden 2025–2026 kurssimaksuissa. Jotta kaupunkistrategiaan sisällytetty tavoite lisätä taiteen perusopetuksen opetusta kaupungissa toteutuisi, suunnataan kurssimaksukorotuksia tähän sektoriin kevyemmin.

Kansalaisopistossa tehtyjen henkilöstösäästöjen ja nimikemuutosten (apulaisrehtorin virka lakkautettiin ja tilalle perustettiin kuvataidekoulun johtavan opettajan toimi, sekä yhden opintosihteerin toimi lakkautettiin) seurauksena opiston hallinnon, toimiston sekä vakituisen opetushenkilökunnan työ määrä ja -tehtävät ovat lisääntyneet. Tämä on näkynyt asiakaspalvelun tason heikentymisenä ja vaikuttaa siihen myös vuonna 2025.

Vuodelle 2028 suunniteltu kansalaisopiston ja kuvataidekoulun muuttaminen peruskorjattavaan vanhaan lyseorakennukseen etenee. Tähän prosessiin on nyt liitetty Lyseon välittömään läheisyyteen kaavailtu kulttuurikortteli, jonka toimintakonseptin suunnittelussa kansalaisopiston ja kuvataidekoulun osuus huomioidaan.

Jyväskylä Sinfonia

Jyväskylä Sinfonian tulotavoitetta on kasvatettu 2025 vuodelle 34 800 euroa. Vuodelle 2024 tulotavoitetta kasvatettiin 90 000 eurolla. Encore –salin yleisökapasiteetti mahdollistaa saavutettavuuden kasvun ja lipunmyynnin kasvattamisen. Jyväskylä Sinfonia on uudistanut konserttilippujen hinnoittelun dynaamiseksi ja monipuolistanut erilaisten sarjalippujen myyntiä tulokertymän kasvattamiseksi.

Talouden sopeuttamistoimenpiteenä kulukorvauskäytänteitä yhdenmukaistetaan ja freelance muusikoiden määrää vähennetään ohjelmistosuunnittelulla. Paviljongin toimitilojen nousseet käyttökustannukset aiheuttavat tarvetta talouden sopeutukselle vuonna 2025. Tulevan vuoden aikana tehdään edelleen hankkeen jälkeisiä korjaus- ja muutostöitä, jotta tilat palvelevat työskentelyä ja yleisöjä mahdollisimman hyvin.

Jyväskylän kaupunginteatteri

Teatteri pystyi vuoden 2024 aikana väistötiloihin muutosta aiheutuneista kasvaneista kuluista huolimatta lähes toimintakulujen talousarviossa, mutta toimintakate ylittyi toimintatulojen jäädessä talousarvion mukaisesta tulotavoitteesta. Paviljongin väistötoimitilojen käyttökustannukset haastavat toimintakulujen toteutumista vuodelle 2025.

Talousarvion mukaisesta tulotavoitteesta jäätiin vuonna 2024. Vuoden 2025 teatteri toimii edelleen väistötiloissa, jossa esitysmäärät sekä katsomon koot ovat pienemmät kuin teatteritalolla. Tämä aiheuttaa tilinpäätösvuoden 2024 tapaan vuodelle 2025 haasteen tulotavoitteen täyttämiseksi.

Museopalvelut

Vuoden 2024 aikana siirryttiin Keski-Suomen museon osalta siivouksessa ostopalveluun. Tällä saatiin aikaan henkilöstösäästöjä. Vastaavasti ostopalveluiden kulut vuodelle 2025 ovat nousseet ja

Aalto2-osakeyhtiön toimintamallin uudistuksen myötä näiden kulujen osuus kasvaa todennäköisesti vielä ennakoitua enemmän.

Liikuntapalvelut

Vuoden 2025 talouden tasapainottamistoimenpiteinä liikuntapalveluissa toteutetaan 1 HTV:n vähennys kausityöntekijöihin, AaltoAlvarin pysäköintisopimus SYK:n irtisanominen, sekä lisäksi tavoitteena on säästää polttoainekuluissa sekä uimarantojen ylläpidossa. AaltoAlvarin pysäköintimuutoksilla on riskinä vaikutukset uimahallin kävijämääriin. Näiden lisäksi liikuntapalveluiden tulotavoitetta on nostettu uusien liikuntapaikkojen ja käyttöasteen noston myötä. Uusi Huhtasuon jalkapallohalli Huhtahalli otetaan käyttöön 1.2.2025 alkaen, jolla on vaikutuksia niin toimintatulojen kuin menojen osalta. Harjun stadionin peruskorjaus jatkuu vuoden 2025 ajan valmistuen keväällä 2026.

Liikuntapalvelujen toimintamenoihin ja -tuloihin ennakoidaan edelleen vaikuttavan kiinteistöjen kunnottaso erityisesti Hippoksella ja Laajavuoressa. Mikäli liikuntapaikkoihin tulee edelleen yllättäviä käyttökatoja tai ennakoimattomia sulkuja, on sillä vaikutusta sekä toimintamenoihin, että tuloihin mutta myös investointipuolelle.

Investointien toteutuminen, irtain käyttöomaisuus

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Kulttuuri- ja liikuntapalvelujen irtaimen käyttöomaisuuden investointihankintoihin varattiin uudelleenbudjetoinnit huomioiden talousarviolla 2 871 000 euroa. Hankinnat ylittivät talousarvion n. 327 000 euroa. Kulttuuritoimen kokonaisuuden investointimenot ylittivät suunnitellun noin 326 000 eurolla, kaupunginteatterin esitystekniikan investointihankintojen ylittäessä tilikaudelle 2024 varatun määrärahan noin 591 000 eurolla. Osa kulttuuritoimen irtaimen käyttöomaisuuden investointihankkeista jäi kuitenkin toteuttamatta tilikaudella 2024 irtaimiston toimitusviivästyksien vuoksi ja käyttämättömiä investointimäärärahoja esitetään uudelleenbudjetoitavaksi tilikaudelle 2025. Liikuntatoimen irtaimen käyttöomaisuuden investointimenot toteutuivat lähes talousarvion mukaisesti.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelut käytti vuoden 2024 irtaimen käyttöomaisuuden määrärahan 20 000 euroa lastenkulttuurin kalustohankintaan. Määrärahalla hankittiin Mäki-Matin perhepuistoon sijoitettu LystiMökki, jota käytetään lastenkulttuuritapahtumissa.

Jyväskylän kansalaisopisto

Kansalaisopiston irtaimen käyttöomaisuuden investointimenoihin varattiin talousarviolla 25 000 euron määräraha, joka toteutui lähes suunnitellusti. Investointimäärärahalla hankittiin liikunnan ja kuvataidekoulun opetusvälineistöä ja kalustoa, Palokan yhtenäiskoulun studiotarvikkeet, kuvataideluokan kalusteita sekä puu- ja metallityölaitteita puukäsityöluokkiin (Vaajakumpu, Viitaniemi ja Kuokkala).

Kirjastot

Kirjatoimen irtaimen käyttöomaisuuden investointimäärärahaa varattiin talousarviolla 636 000 euroa ja investointikuluja toteutui noin 557 000 euroa. Investointimäärärahaa käytettiin Korpilahden ja Palokan kirjastojen kalustohankintoihin, Kuokkalan kirjaston työtilan akustointiin, skannaavan mikrofilmilaitteen hankintaan, pääkirjaston kaideturvallisuuden parantamiseen sekä uuden kirjastoauto Wäinön hankintaan.

Uuden kirjastoauton viimeisten kiintokalusteiden asennukset saatiin valmiiksi vasta kalenterivuoden 2025 puolella, jonka vuoksi investointimäärärahaa esitetään 8 000 euroa uudelleenbudjetoitavaksi vuodelle 2025.

Liikuntapalvelut

Liikuntapalvelujen irtaimen käyttöomaisuuden investointeihin oli varattu 565 000 euroa, joka käytettiin kokonaisuudessaan.

Palokan voimisteluhallin käyttöönoton myötä liikuntapalvelut toteutti vastuullaan olevat kalustohankinnat pitäen sisällään mm. neljä voimistelupermantoa, teamgym-alueen kalustuksen sekä erilaisia liikuntaa tukevia välineitä. Lisäksi hallin kalustoinvestointeihin kuuluivat äänieristävät tilanjakoverhot, joilla mahdollistettiin tilanjako sekä akustiikan toimivuus usealle harrastajaryhmälle samanaikaisesti.

Kalustomäärärahaa käytettiin myös Hipposhallin sekä harjoitusjäähallin äänentoiston uusimiseen, Aaltoalvarin ratakyödet ja lähtökorokkeet uusittiin sekä kuntosaleille hankittiin uutta välineistöä korvaamaan huonokuntoista välineistöä tehdyn välineistöselvityksen pohjalta.

Uuteen Huhtahalliin hankittiin jalkapallomaaleja, oheisharjoitteluvälineistöä sekä kokoustilan- ja aulan kalusteita.

Jyväskylä Sinfonia

Jyväskylä Sinfonian irtaimen käyttöomaisuuden investointeihin varattiin talousarviolla uudelleenbudjetoinnit huomioiden yhteensä 325 000 euroa ja hankintoja toteutettiin noin 139 000 eurolla. Investointimäärärahaalla hankittiin soittimia, Paviljonkiin tarvittavaa kalustoa sekä Encore-salin esitysvalaistus.

Käyttämättä jääneestä investointimäärärahasta esitetään uudelleenbudjetoitavaksi vuodelle 2025 yhteensä 143 000 euroa instrumenttihankintoja ja Paviljonkiin vielä tarvittavaa kalustoa varten.

Jyväskylän kaupunginteatteri

Jyväskylän kaupunginteatterin irtaimen käyttöomaisuuden investointihankintoihin varattiin talousarviolla 1 300 000 euron määräraha esitystekniikkahankintoja varten (valot, äänitekniikka ja näyttämötekniikka). Investointikuluja toteutui noin 1 891 000 euroa, eli talousarvio ylittyi noin 591 000 eurolla.

Kyseessä on euromäärältään merkittävä ja monelle tilikaudelle jaksottuva investointihankinta, jonka kulujen kohdentuminen tilikausille riippuu suoriteperusteen mukaisesti hyödykkeiden vastaanotosta ja kohdentuminen tilikausille on etukäteen hankalasti arvioitavissa. Investointihanketta ja sen euro-määräistä toteutumista tarkastellaan kokonaisuutena ja vuodelle 2024 kohdentuvasta ylityksestä huolimatta hankekokonaisuus pysyy sille määritellyssä talousarviossa.

Investointien toteutuminen, pitkävaikutteiset menot

Kulttuuri- ja liikuntapalvelut

Pitkävaikutteisiin menoihin kuuluvat sellaiset useampana tilikautena tuloa tuottamaan tarkoitetut menot, jotka eivät ole esineitä, erikseen luovutettavia oikeuksia tai muita hyödykkeitä.

Kulttuuritoimen pitkävaikutteisiin menoihin museotoimen hankintoihin varattiin talousarviolla 2025 yhteensä 380 000 euroa. Investointikuluja toteutui noin 38 800 euroa.

Museot

Investointisuunnitelman mukaisten pitkävaikutteisten menojen varaukset kohdistuivat Suomen käsityön museon perusnäyttelyn uusimiseen sekä Jyväskylän lyseon museon perusnäyttelyn suunnitteluun ja laitteistohankintoihin. Museot käyttivät vuoden 2024 investointirahaa noin 38 800 euroa.

Lyseon museon perusnäyttelyyn kohdennettua investointimäärärahaa ei käytetty vuonna 2024 lainkaan. Näyttelyn suunnittelutyötä ei päästy aloittamaan vuoden 2024 aikana lyseon remontin siirtyessä investointisuunnitelmassa vuodelle 2026. Suunnittelu aloitetaan vuonna 2025 ja tilikaudelta 2024 käyttämättä jäänyt investointimääräraha esitetään uudelleenbudjetoitavaksi vuodelle 2025.

Suomen käsityön museon perusnäyttelyn investointimäärärahaa käytettiin noin 38 800 euroa. Perusnäyttelyn suunnittelutyö viivästyi alkuperäisestä aikataulusta ja Tilapalvelu aloitti tilojen peruskorjaustyön vasta tammikuussa 2025. Investointihankkeen kulut toteutuvat tämän takia pääasiassa vasta tilikauden 2025 aikana ja tilikaudelta 2024 käyttämättä jäänyt investointimääräraha esitetään uudelleenbudjetoitavaksi vuodelle 2025.

Investointien toteutuminen, urheilu- ja retkeilyalueiden investoinnit

Urheilu ja retkeilyalueiden investointeja toteutettiin liikuntaolosuhteiden kehittämisohjelman (2021) ja myönnettyjen määrärahojen mukaisesti. Investointimääräraha vuodelle 2024 oli yhteensä uudelleenbudjetoinnit huomioiden 7 749 000 euroa. Liikuntapalvelut käyttivät urheilu- ja retkeilyalueiden investointeihin yhteensä 2 167 000 euroa, mikä johtui Harjun stadionin pääurakan aikatauluista.

Valtion liikuntapaikkarakentamisen avustusta saatiin Laajavuoren ympärivuotiselle hiihtoreitille 234 000 euroa. Harjun Stadionin peruskorjaukseen ja uudelle katsomorakennukselle myönnettiin valtionavustusta 750 000 euroa, joka on siirretty vuodelle 2025 hankkeen toteuttamisaikatauluista johtuen.

Vuonna 2024 tehtiin valmiiksi edellisenä vuonna kesken jääneitä investointihankkeita. Uusia liikuntapaikkoja avautui vuoden aikana Korpilahdelle, Laajavuoreen, Pohjanlammelle, Kotalammelle, Pallokkaan sekä Tuomiojärven uimarannalle. Harjun stadion peruskorjaus- ja laajennushankkeen toteutussuunnittelu käynnistettiin alkuvuodesta. Rakennustyöt aloitettiin purkutöillä marraskuussa. Energiansäästöohjelman toteutusta jatkettiin kuntoratojen korvausinvestointisuunnitelman mukaisesti. Laajavuoren valaisinvaihdot viimeisteltiin sekä toteutettiin Touruvuoren valaisinvaihdot.

Osallistuvan budjetoinnin toimenpiteinä toteutettiin Tuomiojärven uimarannalle uusi katukoripallokenttä, sekä tehtiin pieni parannuksia alueen beach volley kenttiin. Lisäksi toteutettiin Pohjanlammen katukoripallokentälle uusi pinnoite. Lokakuussa avattiin Laajavuoren ympärivuotinen hiihtoreitti, joka mahdollistaa hiihdon ympärivuotisen harrastamisen. Hanke toteutettiin yhteistyössä kaupunkirakennepalveluiden kanssa. Laajavuoren kilparinteen rinnehissin uusinta valmistui joulukuussa. Köhniön yhdysreitin parannusta ei toteutettu vuonna 2024 vaan se tullaan huomioimaan osana Laajavuoren kokonaiskehittämistä.